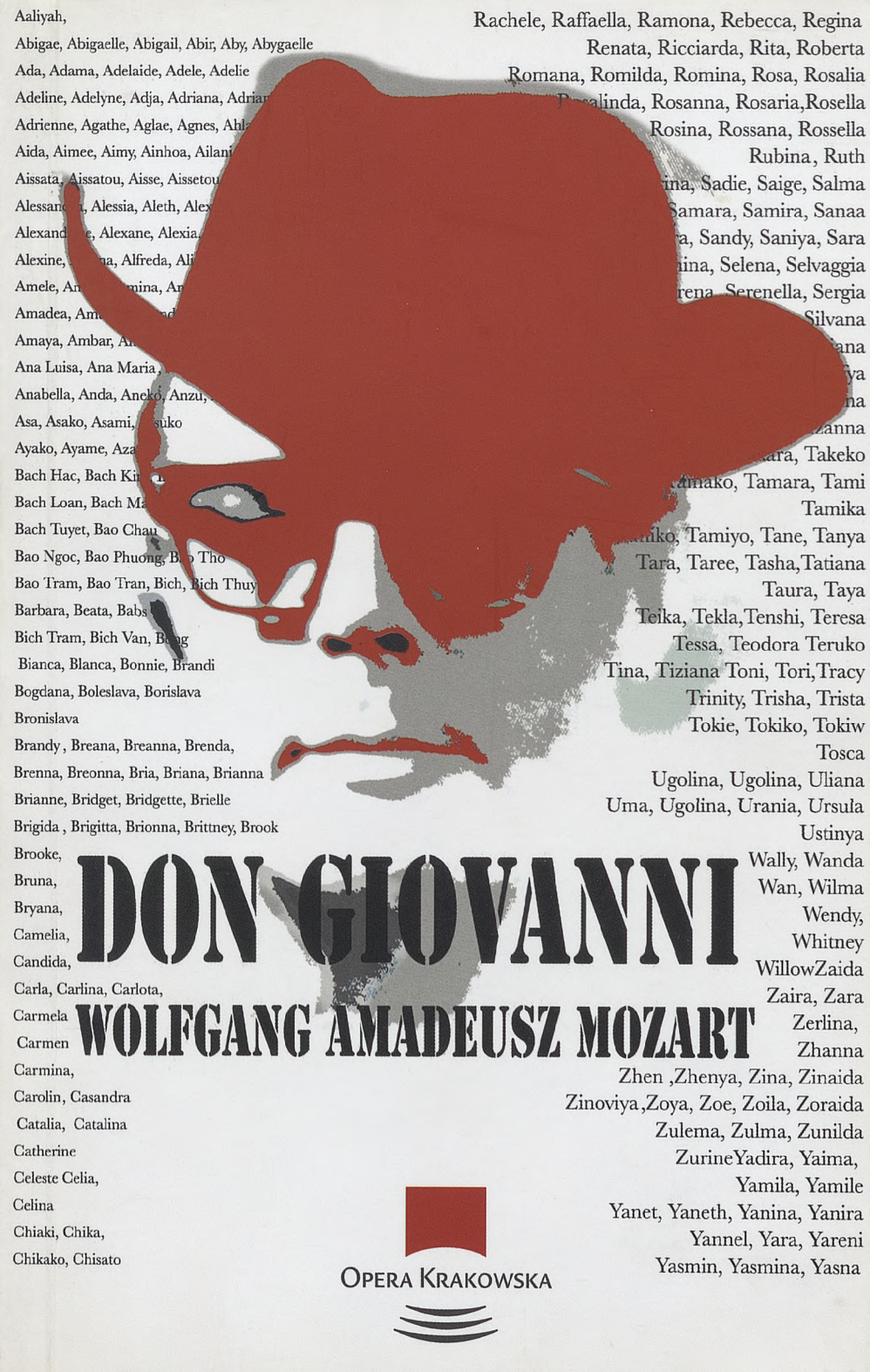

Aaliyah,
Abigae, Abigaelle, Abigail, Abir, Aby, Abygaelle
Ada, Adama, Adelaide, Adele, Adelie
Adeline, Adelyne, Adja, Adriana, Adria
Adrienne, Agathe, Aglae, Agnes, Ahl
Aida, Aimee, Aimy, Ainhoa, Ailani
Aissata, Aissatou, Aisse, Aissetou
Alessan , Alessia, Aleth, Alex
Alexand e, Alexane, Alexia,
Alexine, na, Alfreda, Ali
Amele, An mina, An
Amadea, Am
Amaya, Ambar, A
Ana Luisa, Ana Maria,
Anabella, Anda, Aneko, Anzu,
Asa, Asako, Asami, suko
Ayako, Ayame, Aza
Bach Hac, Bach Ki
Bach Loan, Bach M
Bach Tuyet, Bao Chau
Bao Ngoc, Bao Phuong, B Tho
Bao Tram, Bao Tran, Bich, Bich Thuy
Barbara, Beata, Babs
Bich Tram, Bich Van, B g
Bianca, Blanca, Bonnie, Brandi
Bogdana, Boleslava, Borislava
Bronislava
Brandy , Breana, Breanna, Brenda,
Brenna, Breonna, Bria, Briana, Brianna
Brianne, Bridget, Bridgette, Brielle
Brigida , Brigitta, Brionna, Brittney, Brook
Brooke,
Bruna,
Bryana,
Camelia,
Candida,
Carla, Carlina, Carlota,
Carmela
Carmen
Carmina,
Carolin, Casandra
Catalia, Catalina
Catherine
Celeste Celia,
Celina
Chiaki, Chika,
Chikako, Chisato

Rachele, Raffaella, Ramona, Rebecca, Regina
Renata, Ricciarda, Rita, Roberta
Romana, Romilda, Romina, Rosa, Rosalia
alinda, Rosanna, Rosaria,Rosella
Rosina, Rossana, Rossella
Rubina, Ruth
ina, Sadie, Saige, Salma
Samara, Samira, Sanaa
a, Sandy, Saniya, Sara
nina, Selena, Selvaggia
rena, Serenella, Sergia
Silvana
ana
ya
na
zanna
ara, Takeko
amako, Tamara, Tami
Tamika
niko, Tamiyo, Tane, Tanya
Tara, Taree, Tasha,Tatiana
Taura, Taya
Teika, Tekla,Tenshi, Teresa
Tessa, Teodora Teruko
Tina, Tiziana Toni, Tori,Tracy
Trinity, Trisha, Trista
Tokie, Tokiko, Tokiw
Tosca
Ugolina, Ugolina, Uliana
Uma, Ugolina, Urania, Ursula
Ustinya
Wally, Wanda
Wan, Wilma
Wendy,
Whitney
WillowZaida
Zaira, Zara
Zerlina,
Zhanna
Zhen ,Zhenya, Zina, Zinaida
Zinoviya,Zoya, Zoe, Zoila, Zoraida
Zulema, Zulma, Zunilda
ZurineYadira, Yaima,
Yamila, Yamile
Yanet, Yaneth, Yanina, Yanira
Yannel, Yara, Yareni
Yasmin, Yasmina, Yasna

DON GIOVANNI

WOLFGANG AMADEUSZ MOZART

OPERA KRAKOWSKA

Opera Krakowska
instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

The Cracow Opera
is a cultural institution
of the Malopolska
Region

SEZON 2008/2009

Wolfgang Amadeus Mozart

DON GIOVANNI

libretto

Lorenzo da Ponte

wersja oryginalna / In the original Italian

Premiera / Premiere
20, 21 lutego / February 2009

Opera Krakowska

DON GIOVANNI

Don Giovanni ossia il dissoluto punito
Drama giocoso w dwóch aktach / in Two Acts

Prapremira / World premiere
Teatr Narodowy, Praga / National Theatre, Prague 29 października / October 1787

Premiera polska / Polish premiere
Teatr Narodowy, Warszawa / National Theatre, Warsaw 14 października / October 1789

Muzyka / Music by
Wolfgang Amadeus Mozart

Libretto
Lorenzo da Ponte

Kierownictwo muzyczne / Music Director
Łukasz Borowicz

Inscenizacja, reżyseria, scenografia, kostiumy
Producer, Director, Set and Costume Designer
Michał Znaniecki

Asystenci / Assistants
Zofia Dowjat, Kornelia Piskorek, Luigi Scoglio

Choreografia / Choreographer
Katarzyna Aleksander-Kmieć

Reżyseria światła / Lighting Designer
Bogumił Palewicz

Przygotowanie chóru / Chorus Master
Marek Kluza

OBSADA / CAST

Don Giovanni
Mariusz Kwiecień
solista Metropolitan Opera w Nowym Jorku

Donato Di Gioia
Grzegorz Piotr Kołodziej

Komandor
Remigiusz Łukomski
Volodymyr Pankiv

Donna Anna
Izabela Kłosińska
Katarzyna Oleś-Blacha

Don Ottavio
Rafał Bartmiński
Pablo Cameselle
Adam Sobierajski

Donna Elvira
Anna Chierichetti
Karina Skrzeszewska

Leporello
Massimiliano Gagliardo
Zbigniew Wunsch

Zerlina
Agnieszka Cząstka
Joanna Dobrakowska

Masetto
Damian Konieczek
Przemysław Rezner

Orkiestra, Chór i Balet Opery Krakowskiej
Opera Krakowska Orchestra, Chorus and Ballet
dyrygent / Conductor **Łukasz Borowicz**

WSPÓŁPRACA REALIZATORSKA / PRODUCTION ASSISTANTS

Asystent reżysera / Director's Assistant
Dagmar Bilińska

Asystent kierownika muzycznego / Music Director's Assistant
Paweł Szczepański

Asystent choreografa / Choreographer's Assistant
Lena Korpusenko

Inspicjenci / Stage Managers
Anna Jaworska, Agnieszka Sztencel

Sufler / Prompter
Dorota Sawka

Jacek Marczyński

Don Giovanni wędruje przez stulecia

Niech żyje da Ponte, niech żyje Mozart – pisał jeden z dyrektorów teatru w Pradze, w którym odbyła się prapremiera „Don Giovanniego". I dodawał nader życiową uwagę: *Wszyscy impresariowie, wszyscy wirtuozi powinni ich błogosławić. Póki ci dwaj żyją, nikt się nigdy nie dowie, co to nędza w teatrze*. Minęło ponad 220 lat od skreślenia tych słów i nadal „Don Giovanni" zapewnia spokojny byt dyrektorom oper.

Wolfgang Amadeusz Mozart przybył do Pragi z żoną Konstancją w połowie stycznia 1787 roku. Chciał na własne oczy przekonać się o powodzeniu swego „Wesela Figara". – *O niczym innym się tu nie mówi, tylko – o „Figarze"* – donosił potem w liście Gottfriedowi von Jacquinowi – *nie gra się, nie dmie, nie śpiewa i nie gwiżdże niczego innego, tylko – „Figara". Nie chodzi się na inną operę prócz – „Figara", wielki to honor dla mnie*. Mozart dał też specjalny koncert, który przyniósł mu 1000 guldenów, co dla niego, żyjącego nieustannie na kredyt, było prawdziwym darem niebios. I zyskał nadzieję na dalszy dopływ gotówki, otrzymał bowiem zamówienie na nową operę.

Mozart sam dyrygował

Kiedy zatem w lutym 1787 roku wrócił do Wiednia, przystąpił do pracy. Nie był to jednak dobry czas dla niego. 28 maja zmarł ojciec, Leopold Mozart. To on potrafił pokierować rozwojem chłopca. Niektórzy biografowie uważają wszakże, że żerował na małym geniuszu, zmuszając kilkuletnie dziecko do ciągłych występów w całej Europie, ale Wolfgang Amadeusz był przywiązany do ojca. Nawet jako człowiek dorosły dzielił się z nim uwagami, oczekiwał rad. Nie brak też opinii, że w „Don Giovannim" oddał mu hołd postacią niezłomnego Komandora, a zarazem ojca, który mści krzywdę swego dziecka.

Śmierć ojca nie była jedyną troską. Musiał też dostrzec, że Wiedeń miał nowego operowego idola: Karla Dittersa von Dittersdorfa, którego „Doktor i aptekarz" święcił tryumfy. Muzyka Mozarta przestała być modna, kompozytor kończąc więc pracę uznał, że „Don Giovanni" został napisany dla Pragi, a wiedeńczycy na niego nie zasłużyli. Komponował z zapałem, ale – jak zawsze – w pośpiechu. Uwerturę pisał w nocy już po próbie generalnej. Konstancja twierdziła, że przy ponczu musiała wtedy zabawiać męża wesołymi historyjkami, by nie zasnął nad papierem nutowym.

Prapremiera odbyła się 19 października 1787 roku. *Znawcy i muzycy twierdzą, że niczego podobnego jeszcze w Pradze nie wystawiano* – pisała praska gazeta „Oberpostamtzeitung". – *Pan Mozart sam dyrygował, a kiedy stanął przed orkiestrą, po trzykroć owacyjnie go witano.*

Klejnot pogrzebany we wnętrzu ziemi

Podobno sam Mozart wpadł na pomysł, by bohaterem opery uczynić słynnego uwodziciela. Na scenę wprowadził go już w 1618 roku Gabriel Téllez, przeor klasztoru marcedarianów w hiszpańskiej Sorii, piszący sztuki pod pseudonimem Tirso de Moliny. Jego opowieść o młodym i pięknym szlachcicu Don Juanie Tenorio, zatytułowana „O sewilskim uwodzicielu i kamiennym gościu", należała do popularnego w Hiszpanii gatunku komedii płaszcza i szpady, jak określano improwizowane utwory pełne przygód miłosnych, pojedynków i zabójstw. Ta wyszła spod pióra osoby duchownej, więc z żywą akcją połączył się tu religijny patos. Jak napisał Alfred Einstein: *bohater urasta do symbolu tak piekielnej frywolności i wspaniałej zuchwałości, że ziemska sprawiedliwość nie może się już z nim uporać. Musi wkroczyć sprawiedliwość niebieska w postaci zamordowanego przez Don Juana Komandora, którego posąg przyjmuje butne zaproszenie zabójcy na nocną ucztę i przekazuje go piekłu.*

Don Juan podlegał zarówno ziemskiemu, jak boskiemu osądowi, dlatego zapewne okazał się tak atrakcyjny dla różnych autorów. We Francji bohaterem komedii uczynił go Molier, Christoph Willibald Gluck skomponował o nim balet, a we Włoszech sztukę napisał mistrz commedii dell'arte Carlo Goldoni. Mozart miał więc licznych poprzedników, bo dodać trzeba koniecznie operę „Kamienny gość" Giuseppe Gazzanigi wystawioną w Wenecji w 1787 roku. Z jej tekstu, autorstwa Giovanniego Bertatiego, korzystał Lorenzo da Ponte pisząc libretto dla Mozarta.

W momencie pracy nad „Don Giovannim" Mozart miał 31 lat. W 1781 roku zrezygnował ze służby u arcybiskupa Colloredo w rodzinnym Salzburgu, nie mogąc pogodzić się, że ten traktuje swoich muzyków na równi z kuchennymi posługaczami. Leopold Mozart nie rozumiał decyzji syna, jemu samemu praca w kapeli arcybiskupa zapewniła życiowy spokój i bezpieczeństwo finansowe. Wolfgang Amadeusz chciał być jednak wolny. Przeniósł się do Wiednia i szybko przekonał się, że swoboda twórcza nie zapewnia beztroskiego życia. Komponował nieustannie, by zarobić kolejnych kilkadziesiąt dukatów i ciągle liczył na otrzymanie posady nadwornego kompozytora na cesarskim dworze. Ostatecznie cesarz Józef II nadał mu ten tytuł w listopadzie 1787 roku.

O Mozarcie wiemy wiele, warto więc poświęcić nieco uwagi autorowi libretta „Don Giovanniego", Lorenzowi da Ponte. Naprawdę

nazywał się Emmanuele Conegliano, był włoskim Żydem (ojciec z dziećmi przeszedł na katolicyzm), księdzem wydalonym z seminarium za odważne poglądy i swobodny tryb życia. W 1783 roku osiadł w Wiedniu, gdzie w jednym z salonów poznał Mozarta, o którym napisał w swych „Pamiętnikach": *Na skutek knowań wrogów pozostawał nieznany i w cieniu, na podobieństwo klejnotu, co pogrzebany we wnętrzu ziemi, kryje świetne zalety swego blasku.* Da Ponte jest autorem librett dla prawie 40 oper skomponowanych przez takie ówczesne sławy Wiednia jak Salieri czy Martin y Soler, ale nieśmiertelność zapewniły mu trzy teksty dla Mozartowskich arcydzieł: „Wesele Figara", „Don Giovanniego" oraz „Cosi fan tutte".

Przerabiając w „Don Giovannim" libretto Bertatiego dał da Ponte świadectwo wyczucia reguł teatru. Zredukował liczbę osób (w operze Gazzanigi ofiarą uwodziciela pada też niejaka Donna Ximena), rozbudował akcję o pobicie Massetta czy uwodzenie Donny Elviry, a przede wszystkim całość przedstawił celnie, wyraziście i dowcipnie. Wszystko uzupełnione muzyką Mozarta – genialną w każdej nucie: od pierwszych dźwięków w uwerturze instrumentów dętych i kotłów, zapowiadających tragiczny finał aż po scenę nadejścia Komandora, w której czujemy autentyczny powiew boskości.

Zmysłowość absolutna

Po prapremierze praskiej pora przyszła na Wiedeń. Nim w maju 1788 roku doszło tam do wystawienia „Don Giovanniego", Mozart musiał napisać nowe arie dla Don Ottavia i Donny Elviry oraz duet Zerliny i Leporella, a także zgodzić się na skreślenie finałowego sekstetu z morałem do opowieści. Wiedeń przyjął „Don Giovanniego" dość chłodno, a cesarz Józef II obejrzawszy przedstawienie w Burgtheater powiedział: *Ta opera jest boska, ale to nie jest potrawa na zęby moich wiedeńczyków.* Mozart miał odpowiedzieć: *Zostawmy im czas, żeby ją rozgryźli.*

Początkowo wydawało się, że cesarz miał rację. Co prawda, jeszcze za życia Mozarta „Don Giovanniego" wystawiono m.in. w Berlinie, Hamburgu, Moguncji i Frankfurcie, a także w Warszawie (w 1789 roku), ale niemieckie sceny prezentowały to dzieło z niemieckim, mocno zmienionym, tekstem libretta. Zapoczątkowana zaś w Wiedniu rezygnacja z finału stała się nagminna w dobie romantyzmu. W starciu dwóch sił – ziemskiej i boskiej – uosabianych przez Don Giovanniego i Komandora widziano kulminację dramatu Mozartowskiej opery. To, co następowało później, traktowano jak zbędny dodatek. Często też wzbogacano brzmienie orkiestry większą obsadą instrumentów, by muzyka zyskała bardziej mroczny wymiar.

A przecież Mozart określił swe dzieło jako „dramma giocoso", czyli „wesoły dramat". I razem z da Pontem, któremu zawsze udzie-

lał wskazówek w kwestii tekstu, zadbał, by wzniosłość połączyć z codziennością, żart z powagą, tragedię z komedią. Ta mozaikowość sprawiła, że w końcu „Don Giovanni" okazał się atrakcyjnym tworzywem dla teatru.

Każdy, kto chce wystawić „Don Giovanniego", musi odpowiedzieć na mnóstwo pytań. Kim jest tytułowy bohater? Zblazowanym arystokratą? Wesołym birbantem? Oszustem balansującym na granicy prawa? Refleksyjnym filozofem czy człowiekiem, który eksperyment na własnym życiu prowadzi do końca? Da Ponte określił go jako młodego szlachcica, ale w tzw. arii katalogowej Leporello wylicza jego podboje miłosne i jeśli podsumujemy padające tam liczby (640 we Włoszech, 231 w Niemczech, 1003 w Hiszpanii....) dojdziemy, że łupem Don Giovanniego padło 2065 kobiet, co sugeruje, iż jest doświadczonym mężczyzną. Francuski psychoanalityk Dominique Fernandez szukał interpretacyjnych tropów w biografii Mozarta, wychodząc od fragmentu jego listu do ojca z 1781 roku: *Gdybym musiał poślubić wszystkie kobiety, z którymi się zabawiałem, musiałbym mieć już z dwieście żon*. Duński filozof Søren Kierkegaard widział w Don Giovannim *inkarnację zmysłowości absolutnej*. Według niego jest on uniwersalnym ucieleśnieniem erotyzmu, często amoralnego. Utożsamia absolutną wolność człowieka, nie liczącą się z żadnymi prawami i ograniczeniami.

Między realnością prawdziwych faktów, jakie odnajduje się w „Don Giovannim", a wieloznacznością jego symboliki zawiera się ogromna gama możliwości interpretacyjnych. Dlatego niemal każda inscenizacja jest inna od poprzedniej, a jednak po obejrzeniu nawet najdoskonalszej z nich nie jesteśmy w stanie powiedzieć, że wiemy wszystko o tytułowym bohaterze. Don Giovanni to jedna z tych postaci w dziejach sztuki, które wciąż wymykają się jednoznacznym ocenom. Nie potrafimy do końca zgłębić zakamarków jego duszy, dlatego fascynuje nas i pociąga.

Don Giovanni wciąż odżywa w kolejnych wcieleniach operowych, teatralnych, literackich czy filmowych. Twórca obecnej inscenizacji Michał Znaniecki dostrzegł go w bohaterze filmu Federico Felliniego „Osiem i pół", który – jak Don Giovanni – osiągnąwszy w życiu już tak wiele czuje się nim znużony. Nie może pozbyć się uczucia niemocy, impotencji, rozumianej głębiej niż tylko brak sprawności seksualnej, choć zauważmy, że w operze Mozarta i w tej sferze Don Giovanni ponosi jedynie porażki.

Swe przedstawienie Michał Znaniecki oparł na wiedeńskiej wersji opery Mozarta. Odnajdziemy w nim klimat filmu Felliniego i jego kobiety nieustannie towarzyszące bohaterowi, granemu w „Osiem i pół" przez Marcello Mastroianniego. Czy pomoże to nam lepiej zrozumieć Don Giovanniego?

W.A. MOZART

Jacek Marczyński

Don Giovanni Wandering through the Ages

„Long live da Ponte, Long live Mozart! "wrote one of the directors of the theatre in Prague where *Don Giovanni* originally premiered. And went on to make a very practical comment: "Every impresario, every virtuoso must praise them. As long as they live, it shall never be known what theatrical misery means."Over 220 years have passed since these words were jotted down, and *Don Giovanni* still continues to ensure financial security to opera house directors worldwide.

Wolfgang Amadeus Mozart and his wife Constanze arrived in Prague in mid-January 1787. He wanted to see the success of *The Marriage of Figaro* with his own eyes. „They talk of nothing else here but – *Figaro*;" Gottfried von Jacquin subsequently reported in a letter, „they play, blow, sing and whistle nothing but – *Figaro*; they go to no opera but – *Figaro*. It's certainly a great honour for me."Mozart also gave a special concert, which brought him 1000 guldens – a true godsend to a man always living on credit. And what is more, he had prospects of further proceeds, as he was commissioned to write another opera.

Herr Mozart conducted himself

He set out to work as soon as he was back in Vienna in February 1787. It was not, however, an auspicious time for him. Leopold Mozart, his father, passed away on 28 May. He was the one who really knew how to manage the boy's development. Although some biographers believe that his relationship with the young genius was somewhat parasitic, as he forced a child of just a few years to give endless performances throughout Europe, Wolfgang Amadeus was attached to his father. Even as an adult, he still shared his observations with him, looking to advice in exchange. There are also opinions that he paid him a tribute in *Don Giovanni*, through the character of the relentless Commodore, a father who takes revenge for the wrongs done to his child.

The father's death was not his only worry at the time. He also must have noticed that Vienna had a new operatic idol: Karl Ditters von Dittersdorf, whose *Doctor and Apothecary* was extremely successful. Mozart's music was going out of fashion, so, upon completing his work, the composer concluded that *Don Giovanni* had been written for Prague, and the Viennese did not deserve it. He composed with

great zest but – as always – in a hurry. He wrote the overture at night time, already after the dress rehearsal. Constanze claimed she had had to entertain her husband with funny stories and punch to keep him from falling asleep over the music paper.

The premiere took place on 19 October 1787. "Connoisseurs and musicians say that nothing like it has ever been performed in Prague," wrote the *Prager Oberpostamtzeitung*, and added: "Herr Mozart himself conducted, and when he entered the pit, he received a triple ovation."

A jewel buried in the bowels of the earth

Reputedly, it was Mozart himself who came up with the idea to make the famous womanizer the protagonist of his opera. The latter had been introduced onto the stage back in 1618 by Gabriel Téllez, superior of the Mercedarian convent in Soria, Spain, who wrote plays under the pen name of Tirso de Molina. His story of the young and fine-looking nobleman, Don Juan Tenorio, entitled *The Trickster of Seville and the Stone Guest*, belonged to the cloak and dagger genre, a term coined to describe improvised tales of love adventures, duels and slayings, very popular in Spain. As this one was penned by a man of the cloak, vivid action was combined with religious pathos here. As Alfred Einstein wrote, "the hero becomes a symbol of such infernal frivolity and magnificent defiance that earthly justice is unable to come to terms with him. This necessitates an intervention of heavenly justice, in the form of Don Juan's murdered victim, the Commodore, whose statue accepts the arrogant invitation to a night feast and hands him over to hell."

Don Juan was subject to both worldly and divine judgment, which is probably why he proved so attractive to such a multitude of authors. In France, he was made the protagonist of a comedy by Moliere; Christoph Willibald Gluck composed a ballet about him, and in Italy a play based on his story was written by the great master of the commedia dell'arte Carlo Goldoni. Mozart thus had numerous predecessors, and we should add here the comic opera *The Stone Guest* by Giuseppe Gazzaniga, staged in Venice in 1787. Lorenzo da Ponte relied on its libretto by Giovanni Bertati to write the one for Mozart.

Mozart was 31 when he worked on *Don Giovanni*. In 1781, he resigned from his position with Archbishop Colloredo in his native Salzburg, unable to come to terms with the fact that his employer treated his musicians much like kitchen hands. Leopold Mozart never understood his son's decision, as to him employment in the archbishop's orchestra had ensured stability and financial security. But Wolfgang Amadeus wished to be free. He moved to Vienna and soon found out that artistic freedom did not mean a carefree life. He com-

posed incessantly, always to make another several dozen ducats, and continued to hope for the post of the imperial court composer. Finally, Emperor Joseph II granted him that title in November 1787.

As the general knowledge about Mozart is extensive, perhaps more attention should be paid here to the author of the *Don Giovanni* libretto, Lorenzo da Ponte. His real name was Emmanuele Conegliano; he was an Italian Jew (whose father converted to Catholicism together with his children), and studied to be a priest before being expelled from the seminary for expressing bold opinions and an audacious lifestyle. In 1783, he moved to Vienna, where he met Mozart at one of the city's parlours, and here's what he wrote about the composer in his *Memoirs*: "thanks to the intrigues of his rivals (... he) was living there unknown and obscure, like a priceless jewel buried in the bowels of the earth and hiding the refulgent excellence of its splendours." Da Ponte authored librettos for nearly 40 operas composed by such celebrities of Vienna's musical world as Salieri or Martin y Soler, but he was ultimately immortalised by his texts for three of Mozart's masterpieces: *The Marriage of Figaro, Don Giovanni,* and *Così fan tutte*.

Reworking Bertati's libretto in *Don Giovanni*, da Ponte showed his sense of the theatre. He reduced the number of characters (in Gazzaniga's opera, there's one more victim seduced by the trickster: Donna Ximena); he enhanced the action by including the scene where Massetto is beaten up, or the seduction of Donna Elvira, and above all, his lines are expressive, witty, and to the point. The whole is complemented by Mozart's music, the work of a genius to the last note: from the initial sounds of timpani and wind instruments in the overture, foretelling the tragic finale, all the way to the scene of the Commodore's arrival, where we can feel a genuine breath of the divine.

Absolute sensuality

After the world premiere in Prague, it was time for Vienna. Before *Don Giovanni* was actually staged there in May 1788, Mozart had had to write new arias for Don Ottavio and Donna Elvira, also the duet for Zerlina and Leporello, and to consent to removal of the final sextet containing the story's moral. Vienna gave *Don Giovanni* a rather chilly reception, and Emperor Joseph II is reputed to have said upon viewing it at the Burgtheater: "That opera is divine (...) But such music is not meat for the teeth of my Viennese!" Mozart's reported response was: "Give them time to chew on it."

Initially, it seemed that the emperor was right. Although, still during Mozart's life, Don Giovanni was put on stage in Berlin, Hamburg, Mogunz and Frankfurt, to name but a few venues (and also in

Warsaw in 1789), the German theatres produced the work with a German libretto, largely altered. The elimination of the finale, initiated in Vienna, became a notorious custom during the Romantic period. The clash of two powers – earthly and divine – as personified by Don Giovanni and the Commodore, was perceived as the culmination of Mozart's opera. What followed was treated as a redundant addition. The sound of the orchestra would also be often extended by more instruments to endow the music with a darker dimension.

But then, didn't Mozart himself describe his work as a *dramma giocoso*, a "jocular drama"? Together with da Ponte, whom he never spared guidelines for his work on the text, he made sure to mix the sublime with the everyday, the humorous with the solemn, tragedy with comedy. This mosaic quality ultimately made *Don Giovanni* a very attractive material for the theatre.

Anyone aspiring to stage *Don Giovanni* has to answer a lot of questions. Who is the eponymous character? A blasé aristocrat? A jolly playboy? A confidence man operating on the verge of the law? A reflective philosopher, or a man who performs an experiment on his own life to the very end? Da Ponte labelled him as a young nobleman, but in the so called catalogue aria, Leporello enumerates his love conquests, and if we add up the figures (640 in Italy, 231 in Germany, 1003 in Spain....), we will find that 2065 women have fallen victim to Don Giovanni, which might suggest that he is indeed an experienced man. The French psychoanalyst Dominique Fernandez looked for interpretive clues in Mozart's biography, with a fragment of his letter to his father from 1781 as the starting point: "If I had to marry all those with whom I have jested, I should have two hundred

wives at least." The Danish philosopher Søren Kierkegaard saw Don Giovanni as the incarnation of absolute sensuality. According to him, the character is the universal embodiment of eroticism, often amoral. He epitomises man's absolute freedom, which reckons with no laws or limitations.

Between the reality of actual facts found in *Don Giovanni* and the ambiguity of its symbolism extends a huge range of possible interpretations. Therefore, nearly each new stage production is different from the previous one, and yet, after watching even the most perfect of them all, we are still not in a position to say that we know everything about its eponymous hero. Don Giovanni is one of those figures in the history of art that still elude unambiguous evaluations. We are unable to fathom the corners of his soul, which is exactly why we find him fascinating and attractive.

Don Giovanni still comes back to life in successive operatic, theatrical, literary or film incarnations. The director of this production, Michał Znaniecki, recognised him in the protagonist of Federico Fellini's *8½*, who – just like Don Giovanni – having accomplished so much in life, feels tired and bored with it. He cannot rid himself of a sense of powerlessness, impotence, understood deeper than just lack of sexual stamina, although we do notice that, in Mozart's opera, Don Giovanni himself is nothing but a failure in this department.

Michał Znaniecki has based his production on the Viennese version of Mozart's opera, but we are also going to find in it the atmosphere of Fellini's film, and his women continually accompanying the protagonist, played by Marcello Mastroianni in *8½*. Will it help us better understand Don Giovanni?

Kadry z filmu „Osiem i pół" Federico Felliniego
Stills from "*8½*" by Federico Fellini

Guido (Marcello Mastroianni) – operowy Don Giovanni
Guido (Marcello Mastroianni) – *Don Giovanni*

Luisa (Anouk Aimée) – operowa Donna Elvira
Luisa (Anouk Aimée) – *Donna Elvira*

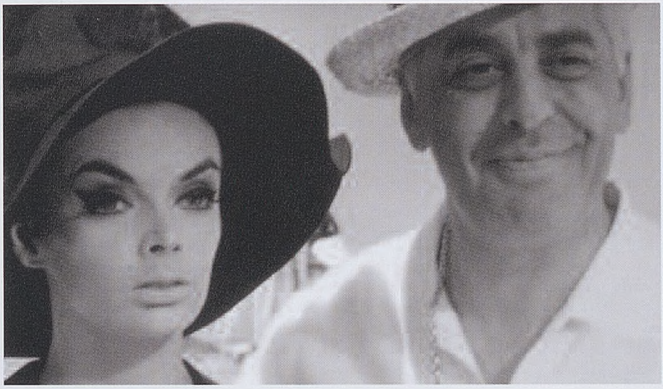
Carla (Sandra Milo) – operowa Donna Anna
Carla (Sandra Milo) – *Donna Anna*

Luiza (Anouk Aimée) i Carla (Sandra Milo) – Donna Elvira i Donna Anna
Luisa (Anouk Aimée) – *Donna Elvira*, and Carla (Sandra Milo) – *Donna Anna*

Gloria (Barbara Steele) – operowa Zerlina
Gloria (Barbara Steele) – *Zerlina*

Gloria (Barbara Steele) i Mario (Mario Pisu) – operowi Zerlina i Masetto
Gloria (Barbara Steele) – *Zerlina* and Mario (Mario Pisu) – *Masetto*

Guido (Marcello Mastroianni) – operowy Don Giovanni
Guido (Marcello Mastroianni) – *Don Giovanni*

Scena haremu – Guido otoczony kobietami swego życia
Harem Scene: Guido surrounded by the women of his life

Alicja Helman

Portret mężczyzny w stadium kryzysu

Kiedy Federico Fellini planował realizację *Osiem i pół* szkicując pierwsze pomysły, sam mógłby powiedzieć o sobie, podobnie jak jego bohater, że nie wie, jaki właściwie chciałby zrobić film. Guido Anselmi powiada w pewnym momencie, że nie ma nic do powiedzenia, a jednak chciałby mówić. Obaj – reżyser i jego bohater, który także jest reżyserem, doznają w pewnej chwili olśnienia, iluminacji, by zrozumieć i zaakceptować siebie i sztukę, czy może raczej siebie poprzez sztukę, sztukę, która jest zawsze sprawą natchnienia i intuicji, a nie intelektu i świadomej refleksji.

Poznajemy bohatera w momencie, gdy przeżywa on kryzys, zarazem twórczy i osobisty. Na tyle głęboki, że dotyka go także fizycznie. Guido Anselmi udaje się do uzdrowiska, by przejść kurację i wyłączyć się z udręczającego go potoku życia. Kryzys, który dotyka bohatera, jest jednak na swój sposób typowy. To kryzys wieku średniego, który Gustaw Jung nazwał kryzysem połowy życia. Dotknięty nim człowiek doznaje potrzeby rozrachunku. Z rozczarowaniem patrzy wstecz z poczuciem niespełnienia, bez nadziei w przyszłość, która nie wydaje się nieść ze sobą nowych perspektyw. Wszystko musi ulec przewartościowaniu, by to rozliczenie ze sobą doprowadziło do integracji skłóconych elementów psychiki, by mogła się narodzić nowa jaźń.

Sam Fellini przeszedł kurację metodą Junga, co pozostawiło wyraźny ślad na jego dziełach, zwłaszcza w *Osiem i pół* oraz *Giuletcie i duchach*, choć sama ta inspiracja uległa daleko idącemu przetworzeniu. Guido Anselmi przeżywa Jungowski proces indywiduacji dokonując rozliczenia z przeszłością poprzez przywołanie siłą wyobraźni, w snach i wizjach momentów, które naznaczyły i ukształtowały jego osobowość. Scenarzysta i krytyk Daumier, który komentuje poczynania Guida za pomocą zdroworozsądkowej logiki i racjonalnych sądów, neguje jego pomysł zrobienia filmu ze strzępów własnego życia. W istocie bowiem Guido Anselmi nie robi po prostu „jakiegoś filmu", którego odmienność od *Osiem i pół* symbolizuje kosmiczna, monstrualna dekoracja, sugerująca realizację spod znaku science-fiction. *Osiem i pół* jest natomiast filmem o powstawaniu *Osiem i pół*, portretem mężczyzny w stadium kryzysu, którego poznajemy w miarę jak na ekranie przesuwają się obrazy tego, co bohater rzeczywiście przeżywa, o czym śni, co sobie wyobraża i czego pragnie.

Jego życie w uzdrowisku toczy się równolegle na dwu płaszczyznach: tego, co się wydarza i onirycznej fantazji obrazującej wnętrze psychiki bohatera. Przejścia zaznaczone są niemal niedostrzegalnie. Na przykład w trakcie rozmowy z kardynałem Guido dostrzega bosą kobietę schodzącą ze wzgórza. Przywołuje ona wspomnienie Saraghiny, uosobienia grzesznej pokusy cielesnej z czasów dzieciństwa, Saraghiny - potwora, która tańczyła nad brzegiem morza, a którą ksiądz - spowiednik chłopca przyrównał do szatana. Całe życie Guida naznacza i kształtuje żywioł kobiecy, który ma wiele twarzy i wciela się w rozliczne postaci. Guido nie jest jednak typowym Don Juanem, to Don Juan - by tak rzec - „zdekonstruowany", zdegradowany, obnażony w całej niedojrzałości i infantylizmie tego, co męskie.

Liszt w liście do Marii d'Agoult powołał się na Balzaka, który utrzymywał, że mężczyzna jest naprawdę kompletny dopiero z siedmioma kobietami. Potrzebuje kobiety od spraw ogniska domowego, kobiety z sercem, kobiety z rozumem, kobiety szalonej, kobiety kapryśnej, kobiety znienawidzonej i nade wszystko kobiety, na którą się czeka i której się zawsze szuka, a nigdy, nigdy nie posiada.

Uosobieniem kobiety - odkupicielki, owego ideału artystów wszystkich czasów, jest dla Guida Claudia, cudowna dziewczyna, która ukazuje się u źródła. Zawsze ubrana na biało jawi się w prześwietlonych kadrach z promiennym uśmiechem na ustach. Ale ta „jego Claudia" jest tylko fantazmatem, iluzją, upostaciowaniem marzenia o odrodzeniu. Gdy pojawia się prawdziwa Claudia, aktorka Claudia Cardinale, ułuda pryska. Co znamienne, ta Claudia pojawia się ubrana na czarno, w scenerii nocy. Jest sztuczna, pretensjonalna, nie rozumie tego, co Guido próbuje jej powiedzieć, jej przybycie to tylko kolejne rozczarowanie.

Podstawową opozycję przynosi jednak relacja Guido z żoną Luisą i kochanką Carlą. Stanowią one swoje przeciwieństwo. Luisa, chuda, surowa, w okularach, o ustach naznaczonych grymasem rozczarowania jest upostaciowaniem powinności, obowiązków, sumienia obciążonego poczuciem winy; Carla, pulchna, wyzywająca, ubrana jak kokota, odzywająca się zmysłowym, gruchającym głosem to wcielenie seksualnej pokusy, przyjemności, braku zobowiązań.
Guido, który zaprasza do uzdrowiska Carlę, nie widzi powodu, by nie zaprosić również żony. Luisa bierze to za gest pojednania, ale gdy dostrzega w uzdrowisku Carlę, zapamiętuje się w gniewie i urazie. Guido umie rozwiązać ten konflikt tylko w jeden sposób - grę wyobraźni. Przed jego oczyma pojawia się sielankowy obrazek obu kobiet, które witają się czule, wymieniają komplementy w idealnej zgodzie i harmonii. Dla niego role żony i kochanki wzajemnie się dopełniają, a nie wykluczają. Osobowość Guida jako mężczyzny najle-

piej obrazują wspomnienia z dzieciństwa. Wspomnienie tańczącej Saraghiny, która narzuciła jego wyobraźni pojęcie seksu jako żywiołu grzesznego, dziedziny szatana. Restrykcyjne katolickie wychowanie wpoiło mu poczucie winy, które pojawia się jako skutek ulegania cielesnym pokusom. Niemniej to poczucie kobiecości, które pielęgnuje w sobie Guido to kobiecość opiekuńcza, oddana, służebna. Wspomnienie kąpieli z czasów dzieciństwa, kiedy to mały Guido jest pieszczony, głaskany, utulany, układany w wygrzanym łóżku i zapewniany, że jest najbardziej czarującym chłopcem na świecie koresponduje z analogiczną sceną kąpieli w sekwencji haremowej. Dorosły, dzisiejszy Guido jest obsłużony przez swoje panie dokładnie tak samo jak kiedyś przez piastunki i ciotki. W wyobrażonym haremie Guido ma nie tylko owe siedem kobiet, które wyliczył Balzac, jest ich znacznie więcej. Wszystkie kochają go z pełnym oddaniem i żyją w idealnej zgodzie. Co więcej, w tym układzie są szczęśliwe, wdzięczne za objawy sympatii i życzliwości, które Guido zechce im okazać. Wszystkim rozumnie zarządza Luisa, „kobieta od spraw ogniska domowego", która układając do snu mieszkanki haremu radosnym głosem oznajmia, że teraz będzie sprzątać, prać, prasować, szyć, myć podłogi i szykować śniadanie na dzień następny. Pilnuje też przestrzegania regulaminu, który stanowi o tym, że starzejące się kobiety opuszczają harem, udają się do mieszkań na piętrze, gdzie będą miały wszystko, czego potrzebują, ale nie dostąpią już łaski obcowania z Panem i władcą. Guido najpełniej wciela się w tę rolę w scenie, w której poskramia bunt swoich kobiet. Z biczem w dłoni zaprowadza porządek i spokój poskramiając niepokorne. W istocie jednak bunt nie jest autentyczny. Słyszymy komentarz Luisy informującej nas o tym, że takie sceny powtarzają się każdego wieczoru. Kobiety odgrywają bunt, by Guido mógł zaspokoić swoje pragnienie dominacji.

Scena haremowa w groteskowy sposób odzwierciedla „spełnienie marzeń" poligamicznego mężczyzny, który w wyobraźni godzi i uładza sprzeczności nie dające się pogodzić w życiu. Stwarza harmonię tam, gdzie jej być nie może sięgając po obraz kobiety, której jedynym pragnieniem jest służyć mężczyźnie i spełniać jego życzenia.

Don Juan w osobie Guida nie zdobywa kobiet. Nie musi czy nawet nie może. To one zdobywają, uwodzą, ścigają, zjawiają się na każde skinienie, już oddane, nim zdołałby pomyśleć, że ich pragnie. W tym sensie harem Guida odzwierciedla też jego rzeczywistą sytuację – mężczyzny, który może zawładnąć każdą kobietą, nie z powodu swego nieodpartego czaru, lecz dlatego, że z racji swojej pozycji reżysera dysponuje upragnionymi dobrami.

O ile jednak scena haremowa jest groteskowym upostaciowaniem „niemożliwego", finał *Osiem i pół* przynosi rozwiązanie. Obie te sytuacje są jak awers i rewers tej samej monety, przeciwstawieniem negatywnego pozytywnemu.

Finał ten miał kilka wersji, o których pisze Maria Kornatowska, autorka biografii Felliniego. Pierwsza wersja miała rozgrywać się w pociągu zmierzającym do Rzymu. W wagonie restauracyjnym widzimy wszystkie postaci, które kiedykolwiek pokazały się w filmie. Guido godzi się z żoną i odzyskuje spokój. Druga wersja rozgrywała się na plaży z udziałem wszystkich postaci ustawiających się w cyrkowy krąg. Fellini przekomponował to rozwiązanie zachowując jednak jego podstawowe elementy.

„Telepata, orszak klownów muzykantów, który zamyka mały Guido w bieli, cyrkowo-taneczny korowód aktorów i postaci, nagle w bieli, jakby przeanielonych, oczyszczonych, pogodzonych ze sobą – bardziej przystawał do wyrażonego w filmie artystycznego credo". Sztuka jest drogą do wyjścia z chaosu i osiągnięcia harmonii.

Federico Fellini
„Osiem i pół"
"8½"

Alicja Helman

A Portrait of a Man at a Stage of Crisis

When Federico Fellini was getting ready to make *8½,* sketching his first ideas, he could easily say what his protagonist says, namely that he actually did not know what film he wanted to make. At some point, Guido Anselmi says that he has nothing to say and yet he needs to speak. Both the director and his protagonist, who is also a film director, at some point experience an epiphany, an illumination, enabling them to understand and accept themselves and art, or perhaps rather accept themselves *through* art, being always a matter of inspiration and intuition, but not of intellect and conscious reflection.

We meet the protagonist at a moment of crisis, both artistic and personal; profound enough to affect him physically as well. Guido Anselmi goes to a spa town, to undergo treatment and retreat from the torrent of life that seems to torment him. The crisis that grips the protagonist, however, is typical in its own sort of way. It is the crisis of middle age, which C.G. Jung called the midlife crisis. A person inflicted by it feels a need to make a reckoning of his or her life. He or she looks back with disappointment, a sense of non-fulfilment, without hope in the future, which does not seem to hold any new prospects. Everything has to be revaluated, in order for this self-reckoning to lead to an integration of the conflicting elements of the psyche, in order for a new self to be born.

Fellini himself underwent treatment based on Jung's method, which left a pronounced mark on his works, *8½* and *Juliet of the Spirits* in particular, although this specific inspiration was processed to a high degree in them. Guido Anselmi goes through the Jungian process of individuation, making a reckoning with his past by recalling – with the power of his imagination, in dreams and visions – the moments that stigmatised and shaped his personality. The screenwriter and critic Daumier, who comments upon Guido's actions from the point of view of reasonable logic and rational judgments, negates his idea to compile a film out of shreds of his own life. Namely, Guido Anselmi is not really making "a film", whose status as an entity separate from *8½* would be symbolised by a monstrous spacecraft launcher set, suggestive of a science-fiction movie. *8½* is actually a film about the making of *8½*, a portrait of a man at a stage of crisis, whom we get to know better and better as we watch on the screen a parade of pic-

tures of what the protagonist is really experiencing, what he is dreaming about, what he is imagining, and what he desires.

His life in the spa town unfolds on two parallel planes: the actual events and oneiric fantasies projecting the protagonist's inner psyche. The transitions are almost unnoticeable. For example, during his conversation with a cardinal, Guido notices a barefoot woman descending a hill. This brings back the memory of Saraghina, a personification of sinful temptation from his childhood, Saraghina the monster, who danced on the seashore, and was compared to Satan by the boy's confessor priest. Guido's whole life is stigmatised and shaped by the feminine element, which has many manifestations and is incarnated as several diverse characters. Guido is not, however, a typical Don Juan; he is rather – so to speak – a "deconstructed" Don Juan, degraded, bared in all of his immaturity and male infantilism.

In his letter to Marie d'Agoult, Liszt cites Balzac, who claims that a man is complete only with seven women around him. A man needs a woman who will be his homemaker, a woman with a heart, a woman with a mind, a crazy woman, a capricious woman, a woman he can hate, and above all a woman he can keep waiting and looking for, but never ever possess.

To Guido, the redeemer-woman, that ideal of the artists of all times, is epitomised by Claudia, a fabulous woman who appears at a spa spring. Always dressed in white, she features in overexposed camera takes, with a radiant smile on her face. But "his Claudia" is but a fantasy, an illusion, embodying a dream of rebirth. When the real Claudia, the actress Claudia Cardinale, crops up, the illusion bursts. Characteristically, this Claudia always appears dressed in black, with the night as her scenery. She is artificial, pretentious; she cannot understand what Guido is trying to tell her; her arrival is just another disappointment.

Still the primary opposition is created by Guido's relationships with his wife, Luisa, and his lover, Carla. The two are perfect opposites. Luisa – lean, stern, bespectacled, with her mouth marked with a grimace of disappointment – epitomises duty, responsibilities, a conscience burdened with a sense of guilt; Carla – plump, provocative, dressed like a cocotte, speaking in a sensual garrulous voice – is an embodiment of sexual temptation, pleasure and freedom from obligations. Guido, who invites Carla to the spa town, sees no reason why he should not invite his wife as well. Luisa takes this as a gesture of reconciliation, but when she notices Carla in town, she throws a fit of anger and resentment. Guido is able to resolve this conflict one way only – through a play of imagination. An idyllic image of the

two women appears before his eyes, in which they greet each other affectionately, exchange compliments in perfect accord and harmony. To him, the roles of wife and lover are complementary rather than mutually exclusive. Guido's personality as a man is best conveyed by his memories of childhood. A memory of dancing Saraghina, who imposed on his imagination the notion of sex as a sinful element, the realm of Satan. His restrictive Catholic upbringing instilled in him a sense of guilt that would always surge upon yielding to carnal temptations. Nevertheless, the idea of womanhood that Guido cherishes is a caring, devoted, servile womanhood. A memory of a bath in his childhood days, where the small Guido is pampered, caressed, hugged, tucked in in a preheated bed and assured that he is the most charming boy in the world, corresponds to an analogous bath scene in the harem sequence. The grownup Guido of today is tended by his ladies exactly the same way as his nannies and aunts did when he was a child. In his imaginary harem, Guido has many more than just the seven women enumerated by Balzac. They all love him with utter devotion and live in perfect accord. What is more, they are happy in this setup, grateful for any tokens of friendliness and kindness that Guido will deign to show them. All of them are wisely managed by Luisa, the "homemaker", who sends the harem to bed by announcing in a happy voice that she is now going to do the cleaning, the washing, the ironing, mop the floors and make breakfast for the following day. She also monitors the observance of the house rules, including the rule that ageing women must leave the harem and move to new lodgings upstairs, where they will have all they need but will not be graced with the presence of their lord and ruler. Guido gets into this role to the fullest in the scene where he represses a mutiny of his women. With a whip in his hand, he brings about order and peace, taming the disobedient. The mutiny, however, is not genuine. We hear Luisa's remark informing us that such scenes are repeated every night. The women play out a rebellion so Guido can satisfy his desire for domination.

The harem scene reflects grotesquely a "realisation of the dreams" of the polygamous man, whose imagination reconciles and smoothes over opposites that cannot be reconciled in real life. He creates harmony where it is impossible, reaching for the image of a woman whose only desire is to serve a man and make his wishes come true.

The "Don Juan" personified by Guido does not conquer women. He does not need to, or perhaps even cannot do it. The women do the conquering, the seducing, the pursuing; they appear at a wave of his hand, already devout and yielding before he even manages to think

that he desires them. In this sense, Guido's harem reflects his actual situation too. The situation of a man who can possess any woman, not because of his irresistible charm, but due to the fact that his position as a film director places desirable goods at his disposal.

While, however, the harem scene is a grotesque depiction of "the impossible", the finale of *8½* offers a solution. The two situations are much like the obverse and reverse of the same coin, a juxtaposition of the negative and the positive.

The finale had several versions, which Fellini's biographer, Maria Kornatowska, writes about. The first version was to be set on a Rome-bound train. We see all the characters of the film in the dining carriage. Guido is reconciled with his wife and regains peace of mind. Another version took place on a beach, with all the characters aligned in a circus-like circle. Fellini reworked the latter solution, retaining its major elements.

"A telepath, a procession of musician clowns, closed by the little Guido dressed in white, a circus-like dancing parade of actors and characters, suddenly in white, as if angelised, purified, reconciled with themselves, was more suitable for the artistic credo expressed in the film."

Art is a way out of chaos and toward harmony.

translated by Jerzy Juruś

Don Giovanni treść libretta

Akt I

Leporello stoi na czatach przed domem Donny Anny. Jego przyjaciel Don Giovanni zakradł się tam w przebraniu, aby ją uwieść. Leporello zniecierpliwiony oczekiwaniem narzeka na los (*Notte e giorno faticar*).

Donna Anna orientuje się, że jest to jakiś podstęp i woła o pomoc. Na ratunek nadciąga jej ojciec, Komandor. W szale wyzywa napastnika na pojedynek. Sprowokowany Don Giovanni zabija Komandora i nierozpoznany ucieka. Donna Anna rozpacza nad ciałem ojca. Anna wymusza od narzeczonego, Don Ottavio, obietnicę zemsty na zabójcy.

Don Giovanni uciekając wyczuwa obecność pięknej kobiety. Okazuje się, że to Donna Elvira, jego poślubiona z Saragossie kochanka. Widząc jej desperację i furię ucieka przed nią, zostawiając ją w towarzystwie Leporella. Ten z kolei, by uspokoić Donnę Elvirę i sprawić, aby się odkochala, przytacza katalog przelotnych miłostek Don Giovanniego (*Madamina, il catalogo e questo*).

Ulicą przechodzi orszak weselny. Don Giovanni zaprasza wszystkich do swojego domu, bo jego uwagę zwróciła oczywiście panna młoda, Zerlina. Chce ją uwieść. Dziewczyna ulega urokowi uwodziciela (duet: *La ci darem la mano*). Plany Don Giovanniego komplikuje pojawienie się Donny Elviry, która ostrzega Zerlinę przed kobieciarzem.

Donna Anna i Don Ottavio proszą Don Giovanniego o pomoc w odnalezieniu mordercy Komandora. Ten, nierozpoznany, co przyjmuje z ulgą, godzi się pomóc w śledztwie. Tymczasem rozwścieczona Donna Elvira oskarża Don Giovanniego o zabójstwo. Ale on perfidnie broni się i przedstawia ją jako osobę obłąkaną. Pod wpływem zeznań Elviry Donna Anna zaczyna rozpoznawać w Don Giovannim swojego prześladowcę i mordercę ojca. Don Ottavio ponownie przyrzeka pomścić zbrodnię.

Don Giovanni nie rezygnując z uwiedzenia Zerliny urządza bal (*Finch'han dal vino*). Zerlina błaga Masetta o przebaczenie (*Batti, batti, o bel Masetto*), ale spotkawszy Don Giovanniego znów mu ulega.

Do domu Don Giovanniego przychodzą trzy zamaskowane postaci: Donna Anna, Donna Elvira i Don Ottavio. Zamierzają zemścić się. Tymczasem Don Giovanni podczas tańców obserwuje Zerlinę. Wy-

korzystuje zamieszanie i znika z nią. Zerlina w pewnym momencie krzyczy. Wszyscy biegną z pomocą, zabawa zostaje przerwana. Don Giovanni próbuje zrzucić winę na Leporella, ale oczywiscie nikt w to nie wierzy. Maski spadają, Elvira, Anna i Ottavio oskarżają zbrodniarza.

Akt II

Don Giovanni i Leporello znowu zbiegli. Leporello chce odejść, ale daje się wciągnąć w nową intrygę. Stojąc w oknie Donna Elvira rozpacza. Don Giovanni zamienia z Leporellem ubranie i każe mu odgrywać siebie wobec Elviry. Sam próbuje uwieść jej służącą (*Deh vieni alla finestra*). Wpada Masetto z grupą kolegów i chce wyrównać rachunki z uwodzicielem. Don Giovanni, podając się za swego przyjaciela, myli tropy, bije Masetta i ucieka. Zerlina znajduje pobitego narzeczonego i próbuje go pocieszyć.
Leporello usiłuje uwolnić się z niezręcznej sytuacji z Elvirą. Wpada w ręce Don Ottavia i Donny Anny, którzy są przekonani, że złapali mordercę. Leporello odsłania twarz. Donna Elvira, po raz kolejny oszukana, wpada w desperację (*Mi tradi quel'alma ingrata*).

Don Giovanni i Leporello spotykają się na cmentarzu w pobliżu nagrobnego pomnika Komandora. Opowiadają sobie ostatnie zdarzenia. Żartobliwe opowieści przerywa głos Komandora. Don Giovanni każe Leporellowi zaprosić zjawę na ucztę. Pomnik odpowiada skinieniem głowy.

Don Ottavio przypomina Donnie Annie o ich planowanym ślubie, ona jednak przed zamążpójściem chce dokonać zemsty za śmierć ojca.

W domu Don Giovanniego rozpoczyna się kolacja. Gospodarz oczekuje kamiennego gościa. Pojawia się Donna Elvira., by namówić Don Giovanniego do skruchy, ale ten odprawia ją niewzruszony. Po chwili rozlega się jej krzyk. Leporello wychodzi sprawdzić, co się stało, po czym przerażony ogłasza przybycie posągu Komandora. Gość żąda od Don Giovanniego obietnicy poprawy. Don Giovanni podaje rękę posągowi, przyjmując wyzwanie. Ginie.

Leporello opowiada, co się stało z Don Giovannim. Wszyscy uznają to za sprawiedliwy wyrok niebios.

Don Giovanni Synopsis

Act I

Leporello is on a lookout in front of Donna Anna's house. His friend, Don Giovanni sneaked in there in disguise to seduce her. Leporello is irritated by waiting and grumbles about his fate (*Notte e giorno faticar*).

Donna Anna finds that there must be an artifice and calls for help. Her father, the Commendatore, arrives. He challenges the opponent to a duel. Provoked Don Giovanni kills the Commendatore and escapes unrecognized. Donna Anna despairs over her father's body. Anna makes Ottavio swear vengeance on the assassin.

When escaping, Don Giovanni feels the presence of a beautiful women. That is Donna Elvira, his lover once married in Zaragoza. Having seen her desperation and fury, Don Giovanni escapes, leaving Donna Elvira in the company of Leporello who wants to pacify Donna Elvira and make her forget about her former lover by reciting his master's long catalogue of conquests (*Madamina, il catalogo e questo*).

A wedding procession is passing by. Don Giovanni invites everybody to his place because he notices the bride Zerlina and wants to seduce her. The girl succumbs to Don Giovanni's charms (duet: *Lą ci darem la mano*). Don Giovanni's plan becomes complicated upon the appearance of Donna Elvira who warns Zerlina against the seducer.

Donna Anna and Don Ottavio beg Don Giovanni for help to find the Commendatore's assassin. Don Giovanni understands, with relief, that he has not been recognized and agrees to help in the investigation. Donna Elvira gets agitated and accuses Don Giovanni of murder. He, however, defends himself and declares Elvira mad. Upon Elvira's testimony, Donna Anna starts to recognize Don Giovanni as her persecutor and her father's murderer. Don Ottavio again swears to take revenge.

Don Giovanni does not give up to seduce Zerlina. He arranges for a ball (*Finch'han dal vino*). Zerlina begs Masetto to forgive her infidelity (*Batti, batti, o bel Masetto*), but she succumbs to Don Giovanni again once he arrives.
Three masked persons arrive at Don Giovanni's house: Donna Anna, Donna Elvira and Don Ottavio. They want to take revenge. However, Don Giovanni keeps an eye at Zerlina all the time. He uses a confu-

sion to disappear with her. Zerlina, however, calls for help. All arrive and the ball is interrupted. Don Giovanni tries to blame Leporello, but nobody believes him. Elvira, Anna and Ottavio unmask and accuse the assassin.

Act II

Don Giovanni and Leporello escape again. Leporello wants to go away, but is involved in another intrigue. Donna Elvira despairs, standing in her window. Don Giovanni exchanges clothes with Leporello and tells him to act like himself in front of Elvira. Then, Don Giovanni tries to seduce her maid (*Deh vieni alla finestra*). Masetto arrives with a group of his friends and wants to settle accounts with the seducer. Don Giovanni claims to be his friend and gives them wrong directions. He beats Masetto and escapes. Zerlina finds her fiancé and tries to console him.

Leporello is trying to free himself from the clumsy situation with Elvira. He is found by Don Ottavio and Donna Anna who are convinced of having caught the murderer. Leporello shows his face. Donna Elvira, cheated again, voices her rage (*Mi tradi quel'alma ingrata*).

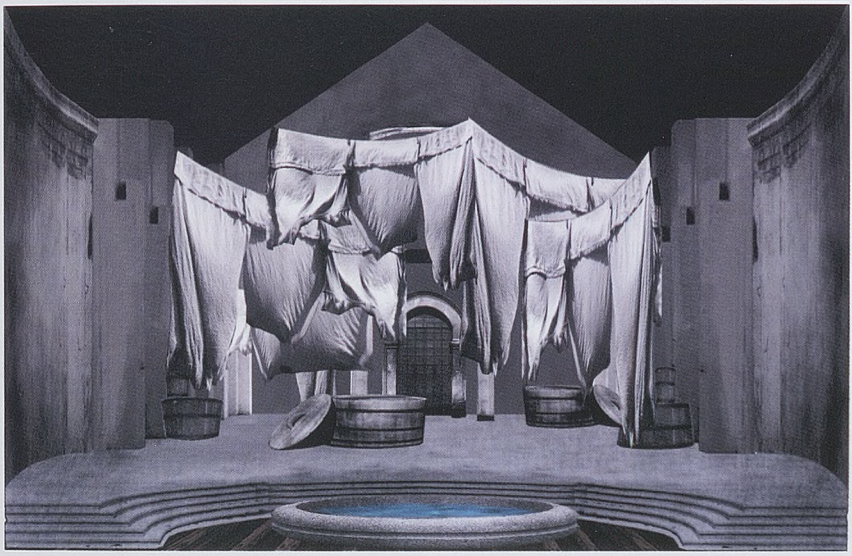
Don Giovanni and Leporello meet in a cemetery close to the Commendatore's statue. They talk about recent events. Funny stories are interrupted by the Commendatore's voice. Don Giovanni tells Leporello to invite the phantom to a dinner. The statue accepts with a nod.

Don Ottavio makes Donna Anna an offer of marriage, but she refuses until her father is avenged.

The dinner starts at Don Giovanni's home. The host expects the statue to arrive. Donna Elvira comes to persuade Don Giovanni to repent, but he refuses with contempt. Soon afterwards, a cry is heard. Leporello walks out to see what happened and comes back scared to announce that the Commendatore's statue has arrived. The guest demands Don Giovanni to promise to repent. Don Giovanni extends his hand to the statue, accepting the challenge, and he dies.

Leporello reports on what happened to Don Giovanni. All agree that it was a just verdict of heaven.

translated by Henryk Zwolski

Projekty scenografii / Scenography Design

Łukasz Borowicz

kierownictwo muzyczne

Music Director

Dyrektor artystyczny Polskiej Orkiestry Radiowej od marca 2007 roku. Urodził się w 1977 roku w Warszawie. Studiował w klasie Bogusława Madeya w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, tam też uzyskał tytuł doktora w dziedzinie dyrygentury pod kierunkiem Antoniego Wita. W latach 2005-06 pełnił funkcję asystenta Kazimierza Korda w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, gdzie zadebiutował jako dyrygent operowy, prowadząc *Don Giovanniego* Mozarta. Współpracował z wybitnymi śpiewakami, m.in. z Ewą Podleś, Piotrem Beczałą, Mariuszem Kwietniem, Samuelem Rameyem. Wcześniej (2002-05) był asystentem Antoniego Wita w Filharmonii Narodowej, a w sezonie artystycznym 2000/2001 – Ivána Fischera przy Budapest Festival Orchestra. Był wielokrotnym stypendystą Ministerstwa Kultury oraz laureatem nagród na czterech konkursach dyrygenckich: w Trydencie (1999), Atenach (2000), Porto (2002) i Bambergu (2004).

Dyrygował m.in. Narodową Filharmoniczną Orkiestrą Rosji, Orkiestrą Symfoniczną Radia Duńskiego, Orkiestrą Filharmonii Narodowej Ukrainy, Bamberger Symphoniker, I Pomeriggi Musicali (Mediolan) oraz większością polskich orkiestr symfonicznych. Jego nagrania były czterokrotnie nominowane do nagrody „Fryderyk"; płyta z muzyką Schumanna pod jego batutą otrzymała tę nagrodę w 2007 roku. W styczniu 2008 został wyróżniony „Paszportem Polityki".

Przed objęciem funkcji dyrektora artystycznego Polskiej Orkiestry Radiowej Łukasz Borowicz wielokrotnie współpracował z tym zespołem, prowadząc koncerty i dokonując nagrań. Sezon koncertowy 2007/2008 Polska Orkiestra Radiowa zainaugurowała koncertowym wykonaniem opery *Falstaff* Verdiego, a w marcu 2008 podczas 12. Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena wzięła udział w wykonaniu opery *Lodoïska* Cherubiniego przygotowanej pod opieką artystyczną Christy Ludwig. Bieżący sezon orkiestra rozpoczęła koncertowym wykonaniem opery *Maria* Romana Statkowskiego.

Od 2006 roku Łukasz Borowicz pełni funkcję pierwszego dyrygenta gościnnego Filharmonii Poznańskiej, gdzie dyrygował m.in. *Koncertem skrzypcowym* Sibeliusa, w którym partię solową wykonała Ida Haendel. Współpraca Łukasza Borowicza z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia zaowocowała zaproszeniami do tak prestiżowych projektów, jak „Pociąg do muzyki Kilara", „Dni muzyki Wojciecha Kilara", „Budapeszt 1956" (koncert w Pałacu Sztuk w Budapeszcie), „Muzyka dla Pragi 1968. In memoriam Ryszard Siwiec" (koncert w praskiej sali Rudolfinum).

Sezon 2008/09 to m.in. koncerty z Polską Orkiestrą Radiową na Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego oraz na 13. Wielkanocnym Festiwalu Ludwiga van Beethovena – pierwsze polskie wykonanie opery Louisa Spohra *Berggeist*. Ponadto premiery oper Mozarta: *Czarodziejski flet* w Teatrze Wielkim w Łodzi, Don Giovanni w Operze Krakowskiej oraz *Orfeusz i Eurydyka* Glucka w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie.

■

Artistic Director of the Polish Radio Orchestra since March 2007. Born in Warsaw in 1977. Studied in the class of Prof. Bogusław Madey in the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw. He earned there his doctorate in conducting, under the supervision of Antoni Wit. In 2005-06, he was an assistant to Kazimierz Kord in the Teatr Wielki – Opera Narodowa, where he debuted as an opera conductor, with Mozart's *Don Giovanni*. He co-operated with outstanding singers, e.g. Ewa Podleś, Piotr Beczała, Mariusz Kwiecień, or Samuel Ramey. Earlier (2002-05), he had been an assistant to Antoni Wit in the National Philharmonic, and to Iván Fischer at the Budapest Festival Orchestra in the artistic season of 2000-01. He received grants from the Ministry of Culture several times and awards in four conducting competitions: in Trident (1999), Athens (2000), Porto (2002) and Bamberg (2004).

Łukasz Borowicz conducted e.g. the Russian National Philharmonic Orchestra, the Danish Radio Symphonic Orchestra, the Ukrainian National Philharmonic Orchestra, the Bamberger Symphoniker, I Pomeriggi Musicali (Milan) and the majority of the Polish Symphonic Orchestras. His recordings were nominated to the „Fryderyk„ Award four times. His record with Schumann's music conducted by him received that Award in 2007. In January 2008, he was distinguished by the „Paszport Polityki" Award.

Before assuming the position of the Artistic Director of the Polish Radio Orchestra, Łukasz Borowicz often co-operated with the Orchestra, conducting concerts and recording sessions. The concerting season of 2007-08 was inaugurated by the Polish Radio Orchestra with Verdi's *Falstaff*, and in March 2008, during the 12th Easter Ludwig van Beethoven Festival, the Orchestra participated in the performance of Cherubini's *Lodoïska*, prepared under the artistic supervision of Christa Ludwig. The present season was started by the Orchestra with a concert performance of Roman Statkowski's opera, *Maria*.

Since 2006, Łukasz Borowicz has been the First Guest Conductor of the Poznań Philharmonic Orchestra where he conducted e.g. Sibelius's *Violin Concerto*, with the solo part played by Ida Haendel. Łukasz Borowicz's co-operation with the Polish Radio National Symphonic Orchestra brought about invitations to such prestigious projects as the "Pociąg do muzyki Kilara", "Dni muzyki Wojciecha Kilara", "Budapeszt 1956" (a concert in the Palace of Arts in Budapest), or "Muzyka dla Pragi 1968, In memoriam Ryszard Siwiec" (a concert in the Rudolfinum Hall in Prague).

The 2008-09 season includes e.g. the concert with the Polish Radio Orchestra at the Krzysztof Penderecki Festival and the 13th Easter Ludwig van Beethoven Festival, with the first Polish performance of Louis Spohr's opera, *Der Berggeist*. Other projects include the premieres of Mozart's *Zauberflöte* in the Teatr Wielki in Łódź, *Don Giovanni* in the Kraków Opera and Gluck's *Orpheo ed Euridice* in the Teatr Wielki – Opera Narodowa in Warsaw.

Michał Znaniecki

inscenizacja, reżyseria, scenografia, kostiumy

Producer, Director, Set and Costume Designer

Rozpoczął studia w warszawskiej PWST. Następnie studiował na Uniwersytecie w Bolonii u Umberto Eco oraz u Giorgio Strehlera w Teatro Piccolo di Milano. W niedługim czasie swoje umiejętności reżyserskie potwierdził, debiutując w mediolańskiej La Scali spektaklem opartym na muzyce Monteverdiego. Miał wówczas zaledwie 24 lata i był najmłodszym w historii reżyserem debiutującym w tym najsłynniejszym włoskim teatrze operowym. Uznany za największy talent reżyserski w 1995 r. zaczął utwierdzać swoją pozycję w teatrach operowych i dramatycznych we Włoszech, Francji, Irlandii i Polsce. Jest autorem ponad 100 spektakli muzycznych i dramatycznych. W teatrze operowym oprócz pozycji repertuarowych (*Don Pasquale*, *Carmen*, *Straszny dwór*, *Macbeth*, *Simon Boccanegra*, *Ballo in Maschera*, *Otello, Rigoletto*) pasjonuje się odkrywaniem i realizacją dzieł rzadkich i nieznanych jak *Maddalena* Prokofiewa, *Drei Pintos* Mahlera, *Ożenek* Mussorgskiego, *Żydowka* Halevy'ego czy *Flaminio* Pergolesiego.

W 1995 r. w Mediolanie założył grupę teatralną Ape Teatrale. Współpracuje ona z takimi instytucjami jak: Opera Bolońska, Rossini Opera Festival w Pesaro, Cantiere di Montepulciano, Wexford Opera Festival, Festival Pergolesi Spontini w Jesi, Festival di Due Mondi w Spoleto, Luglio Musicale Trapanese na Sycylii. Jego wielojęzykowe spektakle i happeningi plenerowe miały swoje premiery w najważniejszych teatrach i na największych placach Bolonii, Mediolanu, Pesaro, Rzymu, Montepulciano, Como i Dublina. Jest również dyrektorem artystycznym stowarzyszenia CON-Teatro z siedzibą w Turynie, które organizuje współpracę między europejskimi instytucjami teatralnymi. Wykłada w wielu szkołach teatralnych we Włoszech m.in. w szkole Teatro Piccolo di Milano.

W 2007 zrealizował w Walencji *Cyrana de Bergerac* Alfano z Placido Domingo w roli tytułowej, *Zamek Sinobrodego* Bartoka w Bilbao, *Rigoletto* w Operze Wrocławskiej, a także musical *Dr Jekyll and Mr Hyde* w Teatrze Rozrywki w Chorzowie. Rok 2008 to inscenizacje *Łucji z Lammermoor* Donizettiego w Operze Narodowej, *Włoszki w Algierze* Rossiniego w Łodzi, *Samsona i Dalili Saint-Saënsa* w Bolonii, *Otella* Verdiego na Wyspie Piaskowej we Wrocławiu, *Pamiętnika zaginionego* Janačka w Madrycie.
Ostatnio został odznaczony Medalem Regionu Puglia za osiągniecia artystyczne w 2008 roku.W styczniu 2009 roku zrealizował *Napój miłosny* Donizettiego w Operze Wrocławskiej.

He started his studies in the Warsaw's State Higher School of Theatre. Later, he continued them in the University of Bologna, with Umberto Eco and Giorgio Strehler, in the Teatro Piccolo di Milano. Soon afterwards, he confirmed his directing skills in his debut in the Milan's La Scala, with the performance based on Monteverdi's compositions. He was only 24 at that time and the youngest director debuting in the most famous Italian opera theatre. He was recognized as the most outstanding direction talent of 1995 and started to confirm his position in opera and drama theatres in Italy, France, Ireland and Poland. He is the author of more than 100 music and drama performances. In addition to repertoire operas (*Don Pasquale, Carmen, Straszny Dwór, Macbeth, Simon Boccanegra, Ballo in Maschera, Otello, Rigoletto*), he dedicated himself to discovering and producing rare and unknown pieces in the opera theatre (Prokofiev's *Maddalena*, Mahler's *Drei Pintos*, Mussorgski's *Marriage*, Halevy's *La Juive*, or Pergolesi's *Flaminio*.

In 1995, Michał Znaniecki established the Ape Teatrale Group in Milan. The Group co-operates with such institutions as the Bologna Opera, Rossini Opera Festival in Pesaro, Cantiere di Montepulciano, Wexford Opera Festival, Festival Pergolesi Spontini in Jesi, Festival dei Due Mondi in Spoleto, or Luglio Musicale Trapanese in Sicily. His multi-lingual open-air performances and happenings had their premieres in the most outstanding theatres and on the public squares in Bologna, Milan, Pesaro, Rome, Montepulciano, Como and Dublin.

He is also the Artistic Director of the CON-Teatro Association in Turin which organizes co-operation between European theatrical institutions. He is a lecturer in a number of schools of theatre in Italy, e.g. in the Teatro Piccolo di Milano.

In 2007, Michał Znaniecki directed *Cirano de Bergerac* in Valencia, *Alfano*, with Placido Domingo in the title role, Bartok's *Bluebeard's Castle* in Bilbao, and *Rigoletto* in the Wrocław Opera, as well as the *Dr. Jekyll and Mr Hyde* musical in the Entertainment Theatre in Chorzów. Year 2008 brought his productions of Donizetti'z *Lucy of Lammermoor* in the National Opera, Rossini's *Italian in Algiers* in Łódź, Saint-Saëns's *Samson and Dalila* in Bologna, Verdi's *Othello* on the Sand Island in Wrocław, and Janaček's *The Diary of the One Who Disappeared* in Madrid. Recently, Michał Znaniecki was decorated with the Medal of the Puglia Region for his 2008 artistic achievements. In January 2009, he directed Donizetti's *The Elixir of Love* in the Wrocław Opera.

Katarzyna Aleksander-Kmieć

choreografia

Choreographer

Absolwentka Konserwatorium Tańca im. Barata w Lake Forest, Illinois, gdzie studiowała m.in. taniec nowoczesny, klasyczny, jazzowy, pedagogikę tańca, choreografię, produkcję tańca oraz improwizację.

Obecnie jest nauczycielem tańca współczesnego w Ogólnokształcącej Szkole Baletowej w Bytomiu oraz Teatrze Rozrywki w Chorzowie. Gościnnie współpracuje z John Cranko School Stuttgart. Tworzy autorskie wariacje współczesne i przygotowuje uczniów szkoły do udziału w konkursach tańca w kraju i za granicą, gdzie zdobywają wysokie miejsca, nagrody i wyróżnienia (m.in. w Czechach, Francji i we Włoszech).

Jest laureatką Nagrody za najlepszą współczesną choreografię XII Ogólnopolskiego Konkursu Tańca – Gdańsk 2001, Nagrody za współczesną choreografię na I-szym Międzynarodowym Konkursie Baletowym „Złote Pointy" w Szczecinie (2008) i Złotej Maski za choreografię do spektaklu *KRZYK według Jacka Kaczmarskiego*.

Do najciekawszych jej realizacji choreograficznych należą spektakle: *Rumbugiługi, czyli nie zapominajcie sióstr Andrew*, *KRZYK według Jacka Kaczmarskiego*, *Rent* oraz *Jekyll & Hyde* w Teatrze Rozrywki w Chorzowie, *Na krawędzi* (Tczew / Teatr Rozrywki), *Zagubieni w sobie* (przedstawienie autorskie – Gliwicki Teatr Muzyczny), *Ballady kochanków i morderców* (Teatr Korez w Katowicach), *Korowód według Marka Grechuty*, *Szwejk* (Teatr Polski w Bielsku-Białej), *Underground* (Teatr Śląski w Katowicach), *Kram z Piosenkami* (Teatr im. A. Mickiewicza w Częstochowie, Teatr Syrena w Warszawie), *Dr. Dolittle i jego zwierzęta* (Teatr Dzieci Zagłębia w Będzinie, oraz Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu), *Baron Cygański* (Opera Krakowska), *Piękna i Bestia* (spektakl autorski w Teatrze H.Ch.Andersena w Lublinie). *101 Dalmatyńczyków* (Teatr Lalek we Wrocławiu, Teatr Miejski im. W. Gombrowicza w Gdyni), *W 80 dni dookoła świata* (Teatr Muzyczny we Wrocławiu) oraz *Księga Dżungli* (Opolski Teatr Lalki i Aktora).

■

Graduated from the Barat Dance Conservatory in Lake Forest, Illinois, where she studied e.g. modern, classical and jazz dance, dance education, choreography, dance production and improvisation. Presently, she is the modern dance teacher in the Secondary School of Ballet in Bytom and the Teatr Rozrywki in Chorzów. She co-operates as a guest with the John Cranko School in Stuttgart. She develops her modern variations and prepares her students to participate in dance competitions in Poland and abroad, where they win high positions, awards and citations (e.g. in the Czech Republic, France and Italy).

Katarzyna Aleksander-Kmieć won the Best Modern Choreography Award at the 12th National Dance Competition of Gdańsk 2001, the Modern Choreography Award at the First International Ballet Competition „Złote Pointy" in Szczecin (2008) and the Golden Mask for the Choreography to the *KRZYK według Jacka Kaczmarskiego* performance.

Her most interesting choreographic projects were: *Rumbugiługi, czyli nie zapominajcie sióstr Andrew*, *KRZYK według Jacka Kaczmarskiego*, *Rent* and *Jekyll & Hyde* (Teatr Rozrywki in Chorzów), *Na krawędzi* (Teatr Rozrywki in Tczew), *Zagubieni w sobie* (author's performance, at the Gliwicki Teatr Muzyczny), *Ballady kochanków i morderców* (Teatr Korez in Katowice), *Korowód według Marka Grechuty* and *Szwejk* (Teatr Polski in Bielsko-Biała), *Underground* (Teatr Śląski in Katowice), *Kram z Piosenkami* (Teatr im. A. Mickiewicza in Częstochowa and Teatr Syrena in Warsaw), *Dr. Dolittle i jego zwierzęta* (Teatr Dzieci Zagłębia in Będzin and Teatr im. W. Bogusławskiego in Kalisz), *Der Zigeunerbaron* (Kraków Opera), *Piękna i Bestia* (author's performance in the Teatr H.Ch. Andersena in Lublin), *101 Dalmatyńczyków* (Teatr Lalek in Wrocław and Teatr Miejski im. W. Gombrowicza in Gdynia), *W 80 dni dookoła świata* (Teatr Muzyczny in Wrocław) and *Księga Dżungli* (Opolski Teatr Lalki i Aktora).

Bogumił Palewicz

reżyser światła

Lighting Director

Urodził się we Wrocławiu. Karierę zawodową rozpoczął od współpracy przy realizacji koncertów, m.in. Sonique we Wrocławiu. Zajmował się programowaniem oświetlenia do spektakli w Teatrze Muzycznym Capitol: *Opera za trzy grosze* B. Brechta, *Gorączka*, *Scat, czyli od pucybuta do milionera*, oraz *Cosi fan tutte* W.A. Mozarta (Teatr Wielki w Poznaniu), *Wampiry* (Teatr Muzyczny ROMA) gdzie współpracował z Felice Ross.

Pracował również, z Holiday on Ice (Holandia) przy produkcjach Hollywood i Diamonds. Ważnym etapem był dla niego pobyt w Meksyku i praca w Tihany Spectacular, w charakterze reżysera świateł i szefa oświetlenia.

Od 2004 r. do 2006 r. pracował w Operze Wrocławskiej na stanowisku reżysera świateł, gdzie zrealizował światło do kilkunastu produkcji oraz do superprodukcji *Pierścień Nibelunga* Wagnera, *Carmen* Bizeta oraz w 2007 r. *Napój miłosny* Donizettiego.

Współpracuje z Teatrem Muzycznym ROMA (*Akademia Pana Kleksa*, *Upiór w Operze)*, bydgoską Opera NOVA *(Pan Twardowski, Trzy kolory*, *Chopin w Notham*, *Madama Butterfly*, *Jaś i Małgosia*) a także z Operą Narodową w Warszawie, gdzie zrealizował jako programista *Łucję z Lamermoru*, *Pana Twardowskiego* oraz *Fausta*.

Ma też na koncie realizacje oświetlenia do zagranicznych produkcji *Cyrano de Bergerac* F. Alfano (reż. M. Znaniecki) w Palau de les Arts Reina Sofia w Walencji, oraz *Zamek Sinobrodego* B. Bartoka ABAO Bilbao (reż. M. Znaniecki), *Cosi fan tutte* W.A. Mozart ABAO Bilbao (reż. M. Znaniecki) *Pamiętnik zaginionego* L. Janačka w Teatro Real w Madrycie.

Współpracuje z takimi artystami jak Michał Znaniecki, Wojciech Kępczyński, Marek Zajączkowski, Tomasz Konina, Sarah Kawahara, Robin Cousins, Durham Marenghi, Felice Ross, Hans-Peter Lehmann, Grzegorz Jarzyna, Wojciech Kościelniak, Laco Adamik, Barbara Kędzierska, Cornelius Baltus, Simon Tutchener, Franz Czeisler.

■

Born in Wrocław. He started his career by co-operating in concert productions, e.g. Sonique's concert in Wrocław. He was involved in light programming for the performances in the Capitol Music Theatre where he worked on Brecht's *Threepenny Opera*, the concerts: *Gorączka* and *Scat, czyli od pucybuta do milionera*, Mozart's *Cosí fan tutte* (Teatr Wielki in Poznań), or *Wampiry* (Teatr Muzyczny ROMA), together with Felice Ross. He also worked on the *Hollywood* and *Diamonds* productions for the "Holiday on Ice" (Holland). An important stage of his work was his stay in Mexico and work as lighting director and manager in the Tihany Spectacular.

Between 2004 and 2006, Bogumił Palewicz worked as the lighting director in the Wrocław Opera, providing his services for about a dozen of productions and the superproduction of Wagner's *The Ring of the Nibelung*, Bizet's *Carmen* and Donizetti's *L'elisir d'amore* in 2007.

He also works for the Teatr Muzyczny ROMA (*Akademia Pana Kleksa*, *The Phantom of the Opera*), the Opera Nova in Bydgoszcz (*Pan Twardowski, Trzy kolory*, *Chopin w Notham*, *Madama Butterfly*, *Hensel und Gretel*), the National Opera of Warsaw, where he programmed lighting for *Lucy of Lammermoor*, *Pan Twardowski* and *Faust*. He also developed lighting arrangements for such foreign productions as Alfano's *Cirano de Bergerac* (directed by M. Znaniecki) in the Palau de les Arts Reina Sofia in Valencia, Bartok's *Bluebeard's Castle*, Mozart's *Cosí fan tutte*, both for the ABAO (Bilbao) and directed by Michał Znaniecki, and Janaãek's *The Diary of the One Who Disappeared* in the Teatro Real in Madrid.

Bogumił Palewicz has co-operated with such artists as Michał Znaniecki, Wojciech Kępczyński, Marek Zajączkowski, Tomasz Konina, Sarah Kawahara, Robin Cousins, Durham Marenghi, Felice Ross, Hans-Peter Lehmann, Grzegorz Jarzyna, Wojciech Kościelniak, Laco Adamik, Barbara Kędzierska, Cornelius Baltus, Simon Tutchener and Franz Czeisler.

Marek Kluza

przygotowanie chóru

Chorus Master

Dyrygent i pedagog, absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie. W 1989 roku założył Chór Kameralny *Cantores Cracovienses*, z którym wielokrotnie koncertował w Austrii, Niemczech, Francji, Włoszech i Szwajcarii. Od 1989 roku związał się z Zespołem Państwowych Szkół Muzycznych im. M. Karłowicza w Krakowie, będąc początkowo nauczycielem klasy skrzypiec, a obecnie – dyrygentem orkiestr młodzieżowych. W latach 1993-1994 był wykładowcą i chórmistrzem na Bilkent University w Ankarze. Od 1995 do 2008 roku pełnił funkcję zastępcy dyrektora Chóru Polskiego Radia w Krakowie. W 2006 roku objął stanowisko Kierownika Chóru Opery Krakowskiej.

Conductor and educator, graduate of the Music Academy in Kraków. In 1989, he founded *Cantores Cracovienses* Chamber Choir, with which he gave multiple concerts in Austria, Germany, France, Italy, and Switzerland. Since 1989 he has been connected with the M. Karłowicz Music Schools in Kraków, initially as a violin teacher and presently as a youth orchestra conductor. From 1993 to 1994, he was a lecturer and choirmaster at the Bilkent University in Ankara. From 1995 to 2008 he held the position of the Deputy Director of the Polish Radio Choir in Kraków. In 2006, he took the post of the Kraków Opera Choir Manager.

Rafał Bartmiński

Don Ottavio

Tenor

Absolwent Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie prof. Eugeniusza Sąsiadka. Uczestniczył też w kursach mistrzowskich Ryszarda Karczykowskiego, Heleny Łazarskiej, Christiana Elsnera. Rozpoczętą podczas studiów bogatą działalność koncertową kontynuuje do dziś śpiewając dzieła Bacha, Haendla, Mozarta, Beethovena, Pendereckiego, Kilara na scenach polskich i zagranicznych (Włochy, Francja, Austria, Węgry, Kanada, Japonia, USA).

Zadebiutował jako Leński w *Eugeniuszu Oniegine* Czajkowskiego. Ma w repertuarze takie partie jak Tamino *w Czarodziejskim flecie*, Lucio Silla w *Lucio Silla* i Soliman w *Zaide* Mozarta, Nemorino w *Napoju miłosnym* Donizettiego, Števa w *Jenufie* Janaczka, Stefan w *Strasznym dworze* Moniuszki, Madwoman *w Curlew River* Brittena, Pasterz w *Królu Rogerze* Szymanowskiego.

Od 2003 roku nawiązuje stałą współpracę z Teatrem Wielkim-Operą Narodową śpiewając tam m.in. Bougrelasa w *Ubu Rex* Pendereckiego, Judejczyka *w Salome* R. Straussa, Tamburmajora w *Wozzecku* Berga, w *Harnasiach* Szymanowskiego czy Madwoman w *Curlew River* Brittena.

Stale współpracuje z Teatrem Wielkim w Poznaniu i Operą Wrocławską oraz z zespołami Filharmonii Narodowej, Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, Filharmonii Białostockiej, Śląskiej, Łódzkiej, Częstochowskiej, Lubelskiej, Krakowskiej, Sinfonii Viva Tomasza Radziwonowicza.

Graduated from the class of Prof. Eugeniusz Sąsiadek in the Karol Szymanowski School of Music in Katowice. He also participated in the master courses by Ryszard Karczykowski, Helena Łazarska and Christian Elsner. His rich concerting activities initiated during his course of studies are still continued by his singing of the works by Bach, Haendl, Mozart, Beethoven, Penderecki and Kilar in Poland and abroad (Italy, France, Austria, Hungary, Canada, Japan, and the USA).

He debuted as Lensky in Tchaikovsky's *Evgeni Onegin*. His repertoire also includes such parts as Tamin in Mozart's *Zauberflöte*, Lucio Silla in *Lucio Silla* and Soliman in *Zaide*, Nemorino in Donizetti's *L'elisir d'amore*, Števa in Janáček's *JenÛfa*, Stefan in Moniuszko's *Straszny Dwór*, the Madwoman in Britten's *Curlew River*, the Shepherd in Szymanowski's *Król Roger*.

Since 2003, Rafał Bartmiński has been regularly working for the Teatr Wielki – Opera Narodowa, singing e.g. the roles of Bougrelas in Penderecki's *Ubu Rex*, the Judean in R. Strauss's *Salome*, Tamburmayor in Berg's *Wozzeck*, or in Szymanowski's *Harnasie*.

He also regularly co-operates with the Teatr Wielki in Poznań and the Wrocław Opera, as well as the National Philharmonic Orchestra, Polish Radio National Symphonic Orchestra in Katowice, the Philharmonic Orchestras of Białystok, Śląsk, Łódź, Częstochowa, Lublin and Kraków, as well as Tomasz Radziwonowicz's Sinfonia Viva.

Pablo Cameselle

Ottavio

Tenor

Urodził się i studiował w Buenos Aires, następnie kontynuował naukę śpiewu w Konserwatorium Wiedeńskim. Doskonalił swoją technikę m.in. u sławnego Francisco Araiza. Zadebiutował w rodzinnym Buenos Aires na scenie Teatro Colón w operze *Rita* Donizettiego oraz w *Pasji wg św. Mateusza* Bacha.

Po przeprowadzce do Europy w 2001 r. wziął udział w przedstawieniu *Jedwabna drabinka* Rossiniego w Operze w Bremie i w *Dzwonnicy* Ernsta Křeneka na Klangbogen Wien Festival. Występował na scenach Pizy, Livorno, Chieti, Lucci, Spoleto, Rawenny, Wiednia, Koszyc, Warszawy. W 2004 r. pracował nad interpretacjami Rossiniego na Festiwalu Rossiniego w Pesaro. Na Międzynarodowym Festiwalu Operowym w Miszkolcu na Węgrzech wykonywał fragmenty *Włoszki w Algierze* i *Wilhelma Tella* w duecie z Renato Brusonem. Jest laureatem Nagrody Specjalnej na Międzynarodowym Konkursie im. Hariclei Darclée.

W bogatym repertuarze ma takie partie Rossiniego, jak: Don Ramiro w *Kopciuszku*, Lindor we *Włoszce w Algierze*, Hrabia Almaviva w *Cyruliku sewilskim*, Dorvil w *Jedwabnej drabince*, Hrabia Libenskof i Kawaler Belfiore w *Podróży do Reims*, Amenophis w *Mojżeszu*, Osiride w *Mojżeszu w Egipcie*, Rybak w *Wilhelmie Tellu* oraz partie tenorowe w *Stabat Mater* i *Małej mszy uroczystej*. Z równą pasją i powodzeniem śpiewa Donizettiego. Ma w dorobku m.in. role Beppego w operze *Rita*, Nemorina w *Napoju miłosnym*, Ernesta w *Don Pasquale* i Tonia w *Córce pułku*. W śpiewanym przez niego repertuarze znalazły się też utwory Belliniego, Pucciniego, Verdiego, Delibesa, Bizeta, Straussa, Leoncavalla oraz partie z repertuaru Mozartowskiego, m.in. Belmonte i Pedrillo w *Uprowadzeniu z seraju*, Bastien w *Bastien i Bastienne*, Tytus w *Łaskawości Tytusa*, Don Ottavio w *Don Giovannim* i Fernando w *Cosi fan tutte*. W swoim dorobku fonograficznym posiada m.in. światową premierę *Serenata Interrotta* Scarmolina, zarejestrowaną z Bratysławską Orkiestrą Symfoniczną pod dyrekcją Joela Subena.

Tenor. Born and studied in Buenos Aires, and later continued his singing education in the Vienna Conservatory. He perfected his technique e.g. with the famous Francisco Araiz. He debuted in his home city of Buenos Aires on the stage of the Teatro Colón, in Donizetti's *Rita* and Bach's *St. Mathew Passion*.

After moving to Europe in 2001, Pablo Cameselle participated in Rossini's *La scala di seta* in the Bremen Opera and Ernst Kfienek's *The Bell Tower* at the Klangbogen Wien Festival. He performed on the stages of Pisa, Livorno, Chieti, Luccia, Spoleto, Ravenna, Vienna, Košice and Warsaw. In 2004, he worked on Rossini interpretations at the Rossini Festival in Pesaro. During the International Opera Festival in Miskolc, Hungary, he performed the fragments of *L'italiana in Algeri* and *Wilhelm Tell*, in duet with Renato Bruson. He won the Special Award of the International Hariclea Darclée Competition.

Pablo Cameselle's rich repertoire includes such Rossini's roles as Don Ramiro in *La Cenerentola*, Lindor in *L'italiana in Algeri*, Count Almaviva in *Il Barbiere di Siviglia*, Dorvil in *La Scala di seta*, Count Libenskof and Cavaliere Belfiore in *Il viaggio a Reims*, Amenophis in *Mosè*, Osiride *Mosè in Egitto*, the Fisherman in *Wilhelm Tell* and tenor parts in *Stabat Mater* and *Petite Messe Solennelle*. With equal passion and success, he sings Donizetti's works. His repertoire includes e.g. the roles of Beppe in *Rita*, Nemorin in *L'elisir d'amore*, Ernest in *Don Pasquale* and Tonio in *La fille du regiment*, as well as the works by Bellini, Puccini, Verdi, Delibes, Bizet, Strauss, Leoncavallo or the roles from Mozart's operas, e.g. Belmonte and Pedrillo in *Die Entführung aus dem Serail*, Bastien in *Bastien et Bastienne*, Tito in *La clemenza di Tito*, Don Ottavio in *Don Giovanni* and Fernando in *Cosí fan tutte*. His phonographic collection includes e.g. the world premiere of Scarmolin's *Serenata Interrotta*, recorded with the Bratislava Symphonic Orchestra, conducted by Joel Suben.

Anna Chierichetti

Donna Elvira

Sopran

Soprano

Studiowała w konserwatorium w Mediolanie, które ukończyła z wyróżnieniem w klasie śpiewu i wokalistyki kameralnej. Od debiutu w 1995 r. w partii Adiny w *Napoju miłosnym* Donizettiego jest zapraszana do współpracy przez znaczące włoskie i zagraniczne teatry operowe i orkiestry. Śpiewała na takich scenach, jak Teatro alla Scala w Mediolanie, Covent Garden w Londynie, festiwal w Salzburgu, Hamburgische Staatsoper, Bilbao Opera, Teatro Real w Madrycie, La Maestranza w Sewilli, Concertgebouw w Amsterdamie, Akademia św. Cecylii w Rzymie, Maggio Musicale Fiorentino, Opera w Zurychu, festiwal w Aix-en-Provence, Festiwal Operowy im. Rossiniego w Pesaro, Teatro Filarmonico w Weronie, Teatro San Carlo w Neapolu, Opera Paryska, Barbican Centre w Londynie, Opera de Lyon, Teatro Regio di Torino.

Występowała z wieloma znanymi dyrygentami, takimi jak m.in.: Claudio Abbado, Fabio Biondi, Giuliano Carella, William Christie, Ottavio Dantone, Rafael Frühbeck de Burgos, John Eliot Gardiner, Christopher Hogwood, René Jacobs, Riccardo Muti, Paolo Olmi, Daniel Oren, Christophe Rousset, Nello Santi, Claudio Scimone, Giuseppe Sinopoli, Vladimir Spivakov, Marcello Viotti.

Jej repertuar to zarówno partie barokowe jak i współczesne. Ze szczególnym upodobaniem występuje w operach Mozarta (*Czarodziejski flet*, *Wesele Figara*, *Cosi fan tutte*, *Łaskawość Tytusa*, *Askaniusz w Albie*) i w repertuarze belcanto. W ostatnich latach regularnie występuje w mediolańskim Teatro alla Scala, gdzie śpiewała w *Europa Riconosciuta* Salieriego, w *Dydonie i Eneaszu* Purcella, w *Teneke* Fabia Vacchi'ego. W 2008 r. śpiewała partię Małgorzaty w *Fauście* Gounoda na scenie Opery Narodowej w Warszawie.

Ma na swoim koncie nagrania dla wytwórni Decca, Chandos, Dynamics, Bongiovanni oraz Arte Nova.

Studied in the Conservatory in Milan and graduated with honours from the class of chamber singing. Since her debut in 1995, in the role of Adina in Donizetti's *L'elisir d'amore*, she has been invited to work for outstanding Italian and other foreign opera houses and orchestras. She sang on such stages as the Teatro alla Scala in Milan, Covent Garden in London, Salzburg Festival, Hamburgische Staatsoper, Bilbao Opera, Teatro Real in Madrid, La Maestranza in Sevilla, Concertgebouw in Amsterdam, Accademia di Santa Cecilia in Rome, Maggio Musicale Fiorentino, Zurich Opera, Aix-en-Provence Festival, Rossini Opera Festival in Pesaro, Teatro Filarmonico in Verona, Teatro San Carlo in Naples, Paris Opera, Barbican Centre in London, Opera de Lyon and Teatro Regio di Torino.

Anna Chierichetti performed with a number of such famous conductors as Claudio Abbado, Fabio Biondi, Giuliano Carella, William Christie, Ottavio Dantone, Rafael Frühbeck de Burgos, John Eliot Gardiner, Christopher Hogwood, René Jacobs, Riccardo Muti, Paolo Olmi, Daniel Oren, Christophe Rousset, Nello Santi, Claudio Scimone, Giuseppe Sinopoli, Vladimir Spivakov and Marcello Viotti.

Her repertoire includes both Baroque roles and modern ones, with special preference for the operas by Mozart (*Zauberflöte*, *Le Nozze di Figaro*, *Cosí fan tutte*, *La clemenza di Tito*, *Ascanio in Alba*), as well as the *belcanto*. In recent years, she regularly performed in the Teatro alla Scala where she sang in Salieri's *Europa Riconosciuta*, Purcell's *Dido and Aeneas*, and in Fabio Vacchi's *Teneke*. In 2008, she sang the role of Margaret in Gounod's *Faust* on the stage of the National Opera in Warsaw. She also made recordings for the Decca, Chandos, Dynamics, Bongiovanni and Arte Nova labels.

Agnieszka Cząstka
Zerlina
Mezzosopran
Mezzo-soprano

Solistka Opery Krakowskiej. Ukończyła Wydział Wokalno - Aktorski AM w Krakowie w klasie śpiewu prof. Barbary Niewiadomskiej. Sztukę śpiewu doskonaliła również w trakcie kursów mistrzowskich prof. Ryszarda Karczykowskiego. W teatrze krakowskim zadebiutowała w roli Czarownicy w *Jasiu i Małgosi* Humperdinck'a, a następnie w partii Jadwigi w *Strasznym Dworze* Moniuszki. Na scenie można ją również usłyszeć w takich operach jak *Orfeusz i Eurydyka* Glucka (Orfeusz), *Cosi fan tutte* Mozarta (Dorabella), *Norma* Belliniego (Adalgiza), *Madame Butterfly* Pucciniego (Suzuki), *Dama Pikowa* Czajkowskiego (Polina), *Gwałt na Lukrecji* Brittena (Lukrecja, polska prapremiera), *Faust* Gounoda (Siebel), *Rigoletto* Verdiego (Maddalena, Giovanna). W repertuarze posiada również partię Carmen. Współpracuje m. in. z teatrami operowymi w Polsce oraz holenderskimi agencjami muzycznymi „Ten Have Impresariaat" oraz „Supierz Artist Management". Występuje w Polsce i poza jej granicami (USA, Beneluks, Austria, Niemcy, Francja, Włochy, Czechy, Słowacja, Ukraina, Rosja). W kwietniu 2006 roku wykonywała główną partię Matki w światowym prawykonaniu Symfonii Holocaustu *Pociąg* Richarda Edlingera, którą poprowadził dyr. Tomasz Bugaj w Filharmonii im. K. Szymanowskiego w Krakowie. W lutym 2007 roku brała udział jako Jadwiga w premierowym wykonaniu opery *Straszny Dwór* Moniuszki w Rosemont Theatre w Chicago na zaproszenie Paderewski Symphony Orchestra of Chicago oraz Filharmonii im. R.Traugutta w Warszawie.

Soloist of the Kraków Opera. Graduated from the singing class of Prof. Barbara Niewiadomska at the Singing and Acting Faculty of the Kraków School of Music. She perfected her art of singing also during the master courses by Prof. Ryszard Karczykowski. She debuted in the role of the Witch in Humperdinck's *Hensel und Gretel* in the Kraków's Theatre, followed by Jadwiga in Moniuszko's *Straszny Dwór*. We could also hear her in such operas as Gluck's *Orpheo ed Euridice* (Orpheo), Mozart's *Cosí fan tutte* (Dorabella), Bellini's *Norma* (Adalgisa), Puccini's *Madama Butterfly* (Suzuki), Tchaikovsky's *The Queen of Spades* (Polina), Britten's *The Rape of Lucretia* (Lucretia, Polish premiere), Gounod's *Faust* (Siebel), or Verdi's *Rigoletto* (Maddalena and Giovanna). In her repertoire, she also has the role of Carmen. She co-operates with opera theatres in Poland, as well as the Dutch Music Agencies „Ten Have Impresariaat" and the „Supierz Artist Management". She performs in Poland and abroad (in the USA, Benelux, Austria, Germany, France, Italy, the Czech Republic, Slovakia, Ukraine and Russia). In April 2006, she performed the main role of the Mother in the world premiere of Richard Edlinger's Holocaust Symphony *The Train*, conducted by Tomasz Bugaj, with the Karol Szymanowski Kraków Philharmonic. In February 2007, she played the role of Jadwiga in the premiere performance of Moniuszko's *Straszny Dwór* in the Rosemont Theatre in Chicago by invitation of the Paderewski Symphony Orchestra of Chicago and the Romuald Traugutt Philharmonic in Warsaw.

Joanna Dobrakowska
Zerlina
Mezzosopran
Mezzo-soprano

Wrocławianka, ukończyła z wyróżnieniem studia wokalno-aktorskie w tamtejszej Akademii Muzycznej pod kierunkiem Bogdana Makala. Nagrodzona stypendium Ministerstwa Kultury i Rządu Austriackiego kontynuowała naukę w klasie śpiewu prof. Heleny Łazarskiej na Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu.

Początkowo zainteresowania artystki skupiały się wokół form oratoryjno-kantatowych oraz liryki wokalnej, prezentowanych w ramach międzynarodowych festiwali muzycznych (m. in. Wratislavia Cantans, Festiwal Muzyki Polskiej w Krakowie, Festiwal Muzyki Sakralnej Gaude Mater w Częstochowie, Dni Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu, Bach Archiv w Lipsku, Journeés Mozart w Lozannie, Schubert Festival Steyr, Uckermärkische Musikwochen w Templin, The Eastern European Arts & Entertainment Expo Tbilisi), jak również koncertów kameralnych w Portugalii, Francji, Gwadelupie, Słowenii, Izraelu, Jordanii, Turcji, Polsce.

W październiku 2007 wzięła udział w światowym prawykonaniu i rejestracji dla ORF dzieła *Astraios* Johanny Doderer podczas austriackiego Feldkirch Festspiele.

Od kilku lat z pasją oddaje się również pracy scenicznej. Wystąpiła m.in. jako: III Dama w *Czarodziejskim flecie* (Opera Dolnośląska), Don Ramiro w *La finta giardiniera* (Schloßtheater Schönbrunn - Wiedeń), Marcellina w *Weselu Figara* (Festiwal Bachowski w Świdnicy).W Operze Krakowskiej wystąpiła jako Miss Eveline Huck oraz Molly Troodwood w światowej premierze operetki *Loteria na mężów* Szymanowskiego, Jadwiga w *Strasznym Dworze*, a ostatnio jako Lousie w premierze *Diabłów z Loudun* Pendereckiego.

■

Born in Wrocław. Graduated, with honours, from the Singing and Frama Faculty in the local School of Music, under the supervision of Prof. Bogdan Makal. Received grants from the Polish Ministry of Culture and the Austrian Government. Continued her studies in the class of singing of Prof. Helena Łazarska at the Universität für Musik und Darstellende Kunst in Vienna.

The artist's early interests concentrated around the oratorio-cantata forms and vocal lyrical works, presented at international music festivals (e.g. Wratislavia Cantans, Polish Music Festival in Kraków, Sacral Music Festival "Gaude Mater" in Częstochowa, Ada Sari Vocal Art Days in Nowy Sącz, Bach Archiv in Leipzig, Journeés Mozart in Lausanne, Schubert Festival Steyr, Uckermärkische Musikwochen in Templin, or The Eastern European Arts & Entertainment Expo Tbilisi), as well as chamber concerts given in Portugal, France, Guadelupe, Slovenia, Israel, Jordan, Turkey and Poland.

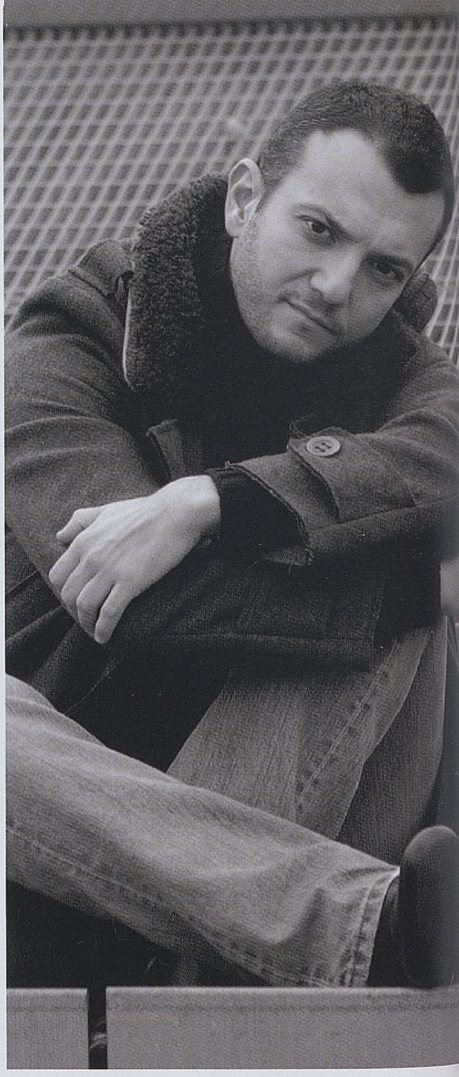
In October 2007, Joanna Dobrakowska participated in the world premiere and ORF recording of Johanna Doderer's *Astraios* during the Austrian Feldkirch Festspiele. She has also dedicated herself to stage work in the past several years. Among others, she acted as Dame III in *Zauberflöte* (Opera Dolnośląska), Don Ramiro in *La finta giardiniera* (Schloßtheater Schönbrunn, Vienna) and Marcellina in *Le nozze di Figaro* (Bach Festival in Świdnica). In the Kraków Opera, she appeared as Miss Eveline Huck and Molly Troodwood in the world premiere of Szymanowski's *Loteria na mężów* operetta, Jadwiga in Moniuszko's *Straszny Dwór*, and recently as Lousie in the premiere of Penderecki's *Diabły z Loudun*.

Massimiliano Gagliardo

Leporello

Bas- baryton

Bass-baritone

Urodził się w Cairo Montenotte, w pobliżu włoskiego miasta Savona. Studiował w klasie fortepianu w Konserwatorium im. Paganiniego w Genui. Kończy obecnie studia muzyczne na Uniwersytecie w Turynie. Zadebiutował bardzo wcześnie, jako Enrico w *Łucji z Lammermoor* Donizettiego. Jest zapraszany do największych włoskich i zagranicznych oper, np. Teatro Regio w Parmie, Teatro alla Scala w Mediolanie, Teatro Carlo Felice w Genui, Teatro Comunale w Bolonii, Teatro dell'Opera w Rzymie, Teatro Massimo Bellini w Catanii, Teatro de la Maestranza w Sewilli, Théâtre des Champs Elysées w Paryżu, Opera House w Monte Carlo czy Bunkakaikan i NHK w Tokio. Otrzymał również zaproszenia od największych festiwali operowych, np. im. Rossiniego w Pesaro, Wexford Opera Festival w Irlandii, a także do występów w słynnych salach koncertowych, np. wiedeńskiego Konzerthaus czy amsterdamskiego Concertgebouw.

Śpiewał pod dyrekcją tak słynnych dyrygentów, jak Myung-Whun Chung, Riccardo Muti, Gianluigi Gelmetti, Richard Bonynge, Daniele Gatti, Riccardo Chailly, Jordi Savall i Claudio Scimone i w reżyserii Pierluigiego Pizziego, Giorgia Strehlera i Franco Zeffirelliego.

Jego istotnym debiutem była rola Papagenia w *Czarodziejskim flecie* w rzymskim Teatro dell'Opera, pod dyrekcją Gianluigiego Gelmettiego, z którym często współpracuje. Ma w dorobku wiele ról m.in. Hidraota w *Armide* Glucka, Germonta w *Traviacie* Verdiego, Leporella w *Don Giovanni*m Mozarta , Silvio w *Pajacach* Leoncavalla, Michonneta w *Adrianie Lecouvreur* Cilei, *Figara w Cyruliku sewilskim* Rossiniego, Marcella w *Cyganerii* Pucciniego, Carla w *Ernani* Verdiego, Don Geronia w *Turku we Włoszech* Rossiniego, Hrabiego Almavivę w *Weselu Figara* Mozarta, Kyoto w *Iris* Mascagniego.

■

Born in Cairo Montenotte near Savona in Italy. Studied in the piano class in the Conservatorio Paganini in Genova. Presently, he is completing his music studies in the Turin University. He made his debut very early as Enrico in Donizetti's *Lucia di Lammermoor*. He was invited to such major Italian and international opera houses as the Teatro Regio in Parma, Teatro alla Scala in Milan, Teatro Carlo Felice in Genoa, Teatro Comunale in Bologna, Teatro dell'Opera in Rome, Teatro Massimo Bellini in Catania, Teatro de la Maestranza in Seville, Théâtre des Champs Elysées in Paris, Opera House in Monte Carlo, or Bunkakaikan and NHK in Tokyo. He was also invited by such great opera festivals as the Rossini Opera Festival in Pesaro, the Wexford Opera Festival in Ireland and such famous concert houses as the Konzerthaus in Vienna and the Concertgebouw in Amsterdam.

He sang under the baton of such great maestros as Myung-Whun Chung, Riccardo Muti, Gianluigi Gelmetti, Richard Bonynge, Daniele Gatti, Riccardo Chailly, Jordi Savall, Claudio Scimone, and he was directed by some of the most important directors, like Pierluigi Pizzi, Giorgio Strehler and Franco Zeffirelli.

He made an important debut, with the role of Papageno in *Zauberflöte* in the Teatro dell'Opera in Rome, conducted by Gianluigi Gelmetti, with whom he frequently collaborates.

His achievements include a number of roles, e.g. Hidraot in Gluck's *Armide*, Germont in Verdi's *La Traviata*, Leporello in Mozart's *Don Giovanni*, Silvio in Leoncavallo's *I pagliacci*, Michonnet in Cilea's *Adriana Lecouvreur*, Figaro in Rossini's *Il barbiere di Siviglia*, Marcello in Puccini's *La Bohème*, Carlo in Verdi's *Ernani*, Don Geronio in Rossini's *Il turco in Italia*, Count Almaviva in Mozart's *Le nozze di Figaro*, or Kyoto in Mascagni's *Iris*.

Donato Di Gioia

Don Giovanni

Baryton

Baritone

Urodził się w Campobasso. Rozpoczął naukę gry na skrzypcach i fortepianie, a także ćwiczenia wokalne pod kierunkiem Bruno Praticò i Paride Venturi. Uzyskał stypendium na podjęcie studiów w Międzynarodowej Akademii Teatralnej w Cagli. Kontynuował studia w klasie prof. Mario Melaniego.

Jego talent został uznany wraz z debiutem w *Burmistrzu Saardam* Donizettiego. Niedługo potem posypały się kontrakty od prestiżowych oper, co pozwoliło mu poszerzyć repertuar i zdobyć pozycję poza granicami ojczyzny. Występował na scenach operowych w Trieście, Turynie, Genui, Weronie, Madrycie, Amsterdamie, Bayreuth, a także w operach Bunkaikan w Tokyo oraz w Nagasaki, Osace, Montrealu i innych miastach.

Jego najbardziej znane role operowe pochodzą z takich oper, jak *Służąca panią* Pergolesiego; *L'Eroismo Ridicolo* Spontiniego, *Potajemne małżeństwo* Cimarosy, *Cyrulik sewilski* i *Gli Astrologi Immaginari* Paisiellego, *Don Giovanni*, *Wesele Figara* i *Così fan tutte* Mozarta, *Cyrulik sewilski*, *Cenerentola*, *Adina*, *Signor Bruschino* i *Weksel małżeński* Rossiniego, *Napój miłosny* i *Don Pasquale* Donizettiego, *Carmen* i *Don Procopio* Bizeta, *Werter* Masseneta, *Cyganeria*, *Madame Butterfly*, *Dziewczę z Zachodu* i *Turandot* Pucciniego, *Andrea Chénier* Giordano, *Pajace* Leoncavalla, *Morderstwo w katedrze* Pizzettiego, *La Notte di un Nevrastenico* Roty, *Billy Budd* Brittena. Współpracował z takimi dyrygentami, jak Massimo De Bernart, Claudio Scimone, Donato Renzetti, Stefano Ranzani, Giuliano Carella, Steve Mercurio, Julian Kovatchev, Jonathan Webb i inni.

Oprócz ról operowych jest znany z licznych recitali i koncertów pieśni i oratoriów.

Born in Campobasso (Italy), Donato di Gioia followed his violin and piano studies with technical voice training under the guidance of Maestro Bruno Praticò and Maestro Paride Venturi. Winner of a stipend to study at the International Academy of the Theatre of the City of Cagli (Pesaro). He is continuing his studies with Maestro Mario Melani.

His talent was recognised from his stage debut in *Il Borgomastro di Saardam* by Donizetti. Contracts from prestigious theatres soon followed, allowing him to expand his repertoire and secure his artistic reputation beyond his own national borders: Verdi Theatre, Trieste; Regio Theatre, Turin; Carlo Felice Theatre, Genoa; the Association of the Verona Arena; Torre del Lago Puccini Festival; Calderon Theatre, Madrid; Concertgebouw Theatre, Amsterdam; Bayreuth Opera House; Bunkaikan, Tokyo, Nagasaki, Osaka, Montreal, etc.

Notable opera performances include *La Serva Padrona* by Pergolesi; *L'Eroismo Ridicolo* by Spontini; *Il Matrimonio Segreto* by Cimarosa; *Il Barbiere di Siviglia* and *Gli Astrologi Immaginari* by Paisiello; *Don Giovanni*, *Le Nozze di Figaro* and *Così fan Tutte* by Mozart; *Il Barbiere di Siviglia*, *Cenerentola*, *Adina*, *Il Signor Bruschino* and *La Cambiale di Matrimonio* by Rossini; *L'Elisir d'Amore* and *Don Pasquale* by Donizetti; *Carmen* and *Don Procopio* by Bizet; *Werther* by Massenet; *La Boheme*, *Madama Butterfly*, *La Fanciulla del West* and *Turandot* by Puccini; *Andrea Chénier* by Giordano; *I Pagliacci* by Leoncavallo; *Assassinio nella Cattedrale* by Pizzetti; *La Notte di un Nevrastenico* by Rota; *Billy Budd* by Britten. He has worked with such conductors as Massimo De Bernart, Claudio Scimone, Donato Renzetti, Stefano Ranzani, Giuliano Carella, Steve Mercurio, Julian Kovatchev, Jonathan Webb, etc.

He alternates his operatic roles with recitals, evenings of Lieder and oratorios.

Izabella Kłosińska

Donna Anna

Sopran

Soprano

Czołowa solistka Teatru Wielkiego w Warszawie. Na tej scenie wystąpiła w kilkudziesięciu partiach operowych. Jej role w ostatnich latach to Elvira w *Don Giovannim* Mozarta, tytułowa rola w *Madame Butterfly* Pucciniego, Roksana w *Królu Rogerze* Szymanowskiego, Elżbieta w *Don Carlosie* Verdiego, Desdemona w *Otellu* Verdiego, Królowa Rozamunda w *Ubu Rex* Pendereckiego, Micaela w *Carmen* Bizeta, tytułowa rola w *Tosce* Pucciniego, Marię w operze Berga *Wozzeck*.

W jej niezwykle bogatym repertuarze oratoryjno-kantatowym znajdują się między innymi partie sopranowe w *Stabat Mater* Dvořáka, Szymanowskiego i Pergolesiego, *Requiem* Mozarta i Verdiego, *Magnificat* Bacha, *IX Symfonia* Beethovena, *III Symfonia* Góreckiego, *Missa pro pace* Kilara (światowe prawykonanie). Szczególne miejsce w jej dorobku zajmują utwory Krzysztofa Pendereckiego – *Pasja, Credo, Siedem bram Jerozolimy* (europejskie prawykonanie), *Te Deum, Dies irae, Polskie Requiem* - z którymi występowała na całym świecie. W latach 2004-2005 nagrała na płyty CD i DVD większość dzieł kompozytora. W 2006 r. otrzymała nagrodę w Japonii za nagranie *Polskiego Requiem* Pendereckiego pod dyrekcją Antoniego Wita (Record Academy Award 2005, przyznawaną przez japoński magazyn muzyczny „Geijutsu" za najlepsze nagranie muzyki współczesnej).

Występuje z recitalami w kraju i na wszystkich kontynentach. Kilkakrotnie uczestniczyła w Festiwalach „Warszawska Jesień" i Wratislavia Cantans, jest częstym gościem Filharmonii Narodowej. Ma na swoim koncie szereg nagrań płytowych, radiowych i telewizyjnych.

W 2007 r. wystąpiła w Filharmonii w Sao Paulo w partii Giorgietty w *Il Tabarro* Pucciniego pod dyrekcją Johna Neschlinga. W 2008 r. wzięła udział w nagraniu Polskiej Orkiestry Radiowej pod dyr. Ł. Borowicza opery *Falstaff* Verdiego (partia Alice Ford). W marcu 2009 śpiewać będzie ponownie w Filharmonii w Sao Paulo.

Jest pedagogiem śpiewu solowego Uniwersytetu Muzycznego im. F. Chopina w Warszawie.

Lead soloist of the Teatr Wielki in Warsaw. She performed several dozens of operatic roles on its stage. In recent years, she sang the role of Elvira in Mozart's *Don Giovanni*, the title role in Puccini's *Madama Butterfly*, Roksana in Szymanowski's *Król Roger*, Elisabetta in Verdi's *Don Carlos*, Desdemona in Verdi's *Otello*, Królowa Rozamunda in Penderecki' *Ubu Rex*, Micaela in Bizet's *Carmen*, the title role in Puccini's *Tosca*, or Marie in Berg's *Wozzeck*.

In her unusually rich oratorio-cantata repertoire, we find soprano roles from Dvofiák's, Szymanowski's and Pergolesi's *Stabat Mater*, Mozart's and Verdi's *Requiem*, Bach's *Magnificat*, Beethoven's *Symphony No. 9*, Górecki's *Symphony No. 3*, or Kilar's *Missa pro pace* (world premiere).

The works by Krzysztof Penderecki, *Pasja, Credo, Siedem bram Jerozolimy* (European premiere), *Te Deum, Dies irae, Polskie Requiem* (which she performed around the world) occupy a special position in her achievements.

In 2004-05, she recorded the majority of the composer's works on CD's and DVD's. In 2006, she received the Record Academy Award 2005 for the recording of Penderecki's *Polskie Requiem*, conducted by Antoni Wit, granted by the Japanese "Geijutsu" Music Magazine for the best modern music recording.

Izabella Kłosińska gives recitals in Poland and on all the continents. She participated in the "Warszawska Jesień" and "Wratislavia Cantans" Festivals several times. She is a frequent guest of the National Philharmonic. She made a number of recordings for albums, radio and television.

In 2007, she performed the role of Giorgietta in Puccini's *Il Tabarro*, conducted by John Neschling in the Sao Paulo Philharmonic. In 2008, she participated in the recording of Verdi's *Falstaff* by the Polish Radio Orchestra, conducted by Łukasz Borowicz (Alice Ford). In March 2009, she will sing in the Sao Paulo Philharmonic again.

Izabella Kłosińska is a solo singing teacher in the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw.

Grzegorz Piotr Kołodziej

Don Giovanni

Baryton

Baritone

Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie prof. Ryszarda Minkiewicza. Jest laureatem Nagrody Głównej pierwszej edycji Muzycznego Forum Młodych Gdańsk 2005 r. Brał udział w licznych wokalnych kursach mistrzowskich: Ryszarda Karczykowskiego, Krystyny Szostek - Radkowej, Wojciecha Drabowicza, Gerarda Kahry (Austria), Fedory Barbieri (Italia), Haakana Hagegaarda (Szwecja).

Od 1999 r. współpracuje z Operą Bałtycką, gdzie wykonuje między innymi partie: Figara w *Weselu Figara* Mozarta, Schaunarda w *Cyganerii* Pucciniego, Marulla w *Rigoletcie* Verdiego, Boniego w *Księżniczce Czardasza* Kalmana, Homonaya w *Baronie cygańskim* J. Straussa. Ponadto współpracował z Filharmonią Bałtycką, Częstochowską, Lubelską, Sudecką, Polską Filharmonią Kameralną, Orkiestrą Symfoniczną Izmiru (Turcja), Cappellą Gedanensis, Operą Dolnośląską, Teatrami Muzycznymi w Gdyni i w Lublinie, chórami Akademii Medycznej w Gdańsku i Politechniki Gdańskiej, Orkiestrą Vita Activa, koncertując w kraju i za granicą, pracując z dyrygentami takimi jak: J. Katlewicz, T. Bugaj, Ł. Borowicz, M. J. Błaszczyk, M. Nesterowicz ,W. Rajski, K. Bumann, M. Honeck (Austria).

We wrześniu 2002 r. uczestniczył w realizacji opery *Cosi fan tutte* Mozarta zorganizowanej przez Opera Island na wyspie Bornholm przy współpracy Opery Covent Garden i Nordisk TV. W 2007 r. rozpoczął współpracę z Teatrem Wielkim - Operą Narodową w Warszawie, gdzie zadebiutował partią Papagena w spektaklu *W krainie Czarodziejskiego fletu* do muzyki W. A. Mozarta pod batutą Ł. Borowicza. W październiku 2008 r. na zaproszenie Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie uczestniczył w realizacji opery *Verbum Nobile* Moniuszki, wykonując partię Pana Marcina.

Od 2004 roku wykonuje również utwory z repertuaru kaszubskiego, co zaowocowało nagraniem płyty z pieśniami Kaszub Południowych, która ukazała się w kwietniu 2007 r.

■

Graduated from the class of Prof. Ryszard Minkiewicz at the Singing and Drama Faculty of the School of Music in Gdańsk. He won the Grand Prix of the first edition of the Youth Music Forum in Gdańsk in 2005. He participated in a number of master vocal courses by Ryszard Karczykowski, Krystyna Szostek-Radkowa, Wojciech Drabowicz, Gerard Kahra (Austria), Fedora Barbieri (Italia) and Haakan Hagegaard (Sweden).

Since 1999, Grzegorz P. Kołodziej has been co-operating with the Opera Bałtycka where he sings e.g. the roles of Figaro in Mozart's *Le Nozze di Figaro*, Schaunard in Puccini's *La bohème*, Marullo in Verdi's *Rigoletto*, Boni in Kalman's *The Csardas Princess* and Homonay in J. Strauss's *Der Zigeunerbaron*. He also worked for the Baltic Philharmonic and the Philharmonic Orchestras of Częstochowa and Lublin, Sudecka Philharmonic, Polish Chamber Philharmonic, Symphonic Orchestra of Izmir, Turkey, Cappella Gedanensis, Opera Dolnośląska, the Music Theatres of Gdynia and Lublin, the Choirs of the School of Medicine in Gdańsk and the Polytechnic of Gdańsk, the Vita Activa Orchestra, as well as gave concerts in Poland and abroad, with such conductors as J. Katlewicz, T. Bugaj, Ł. Borowicz, M.J. Błaszczyk, M. Nesterowicz, W. Rajski, K. Bumann and M. Honeck (Austria).

In September 2002, Grzegorz P. Kołodziej participated in the performance of Mozart's opera *Così fan tutte*, organized by the Opera Island on Bornholm, in co-operation with the Covent Garden Opera and the Nordisk TV. In 2007, he started to work for the Teatr Wielki – Opera Narodowa in Warsaw where he debuted in the role of Papageno in the *W krainie Czarodziejskiego fletu* (*In the Land of the Magic Flute*), with Mozart's music, conducted by Łukasz Borowicz. In October 2008, he was invited by the Polish Social and Cultural Centre in London to participate in the performance of Moniuszko's opera *Verbum Nobile*, singing the role of Pan Marcin.

In 2004, Grzegorz P. Kołodziej also started to sing the songs of the Kaszuby Region repertoire, which brought an album with Southern Kaszuby songs, released in April 2007.

Damian Konieczek

Masetto

Bas

Bass

Urodził się w 1976 r. w Poznaniu. Studia muzyczne rozpoczął w 1999 r. na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie śpiewu solowego Andrzeja Ogórkiewicza. W 2003 r. podjął studia muzyczne na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, gdzie doskonalił swoje umiejętności wokalne w klasie śpiewu prof. Włodzimierza Zalewskiego.

Uczestnik mistrzowskiego kursu interpretacji muzyki rosyjskiej prowadzonego przez prof. Jewgienija Nesterenkę oraz kursu interpretacji muzyki polskiej prowadzonego przez prof. Marię Fołtyn i prof. Włodzimierza Zalewskiego w Busku-Zdroju.

Finalista I Międzynarodowego Konkursu Sztuki Wokalnej im. Adama Didura w 2004 r., półfinalista 25. Międzynarodowego Konkursu Wokalnego Belvedere w Wiedniu.Na III Konkursie Wokalnym im. H. Halskiej we Wrocławiu otrzymał wyróżnienie oraz nagrodę specjalną ufundowaną przez Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków.

W latach 2005-2006 był solistą Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu, w którym zadebiutował partią Mnicha u boku znakomitych śpiewaków, Małgorzaty Walewskiej i Marka Garzteckiego, pod batutą Grzegorza Nowaka w *Don Carlosie* Verdiego w reżyserii Gianfranco de Bosio.

Od 2006 r. jest solistą Opery Wrocławskiej. W 2007 r. w Teatro Politeama Garibaldi w Palermo wykonał partię basową w *Requiem* Mozarta z orkiestrą Sinfonica Siciliana pod batutą Jana Lathama Koeniga, natomiast w Filharmonii Sudeckiej wystąpił w *Pasji wg św. Jana* J.S. Bacha (dyr. Niell Muss).

Born in Poznań in 1976. He started his music studies in the class of solo singing of Prof. Andrzej Ogórkiewicz at the Vocal and Drama Faculty of the I.J. Paderewski School of Music in Poznań in 1999. In 2003, he started music studies at the Vocal and Drama Faculty of the G. and K. Bacewiczowie School of Music in Łódź where he improved his vocal skills in the singing class of Prof. Włodzimierz Zalewski. He participated in the master course of Russian music interpretation conducted by Prof. Evgeni Nesterenko and the Polish music interpretation courses by Prof. Maria Fołtyn and Prof. Włodzimierz Zalewski in Busko-Zdrój.

Damian Konieczek reached the finals of the First International Adam Didur Vocal Art Competition in 2004, and semi-finals of the 25th International Vocal Competition "Belvedere" in Vienna. He received a citation and the Special Prize founded by the Association of Polish Music Artists at the Third H. Halska Vocal Competition in Wrocław.

In 2005-06, Damian Konieczek was a soloist of the Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki in Poznań where he debuted with the role of the Monk, in the company of excellent singers, Małgorzata Walewska and Marek Garztecki, under the baton of Grzegorz Nowak, in Verdi's *Don Carlos*, directed by Gianfranco de Bosio.

Since 2006, Damian Konieczek has been a soloist of the Wrocław Opera. In 2007, he sang the bass role in Mozart's *Requiem*, with the Sinfonica Siciliana under the baton of Jan Latham Koenig in the Teatro Politeama Garibaldi in Palermo, and performed in J.S. Bach's *St. John's Passion*, conducted by Niell Muss, in the Sudecka Philharmonic.

Mariusz Kwiecień

Don Giovanni

Baryton

Baritone

Urodził się w Krakowie, ukończył warszawską Akademię Muzyczną w klasie Włodzimierza Zalewskiego. Dziś podbija sceny operowe świata. Słynący z pięknego głosu, ogromnej muzykalności i silnej osobowości scenicznej występuje w Europie, Ameryce Północnej i Azji w najbardziej prestiżowych teatrach operowych i z najbardziej uznanymi orkiestrami symfonicznymi.

Najczęściej współpracuje z Metropolitan Opera, Lyric Opera of Chicago, Seattle Opera, San Francisco Opera, Covent Garden i Paryską Operą Bastille. Jest absolwentem Metropolitan Opera's Lindeman Young Artist Development Program.

W Metropolitan Opera zaśpiewał w ostatnich latach Marcella w *Cyganerii* Pucciniego, Silvia w *Pajacach* Leoncavalla, Malatestę w *Don Pasquale* i Enrica w *Łucji z Lammermoor* Donizettiego, Almavivę w *Weselu Figara* i Guglielma w *Cosi fan tutte* Mozarta. W marcu 2009 weźmie udział w Gali z okazji 125 rocznicy Metropolitan Opera i 40. rocznicy pracy Placido Domingo.

Występował w londyńskiej Covent Garden jako Marcello w *Cyganerii* i Germont w *Traviacie* Verdiego. Paryska Opera Bastille gościła Kwietnia w *Eliksirze miłości* Donizettiego, gdzie wykonywał rolę Belcore, a w Palais Garnier śpiewał tytułową partię w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego. Oniegina w jego wykonaniu miała okazję podziwiać publiczność moskiewskiego teatru Bolszoj oraz publiczność Bayerische Staatsoper w Monachium. Śpiewał Gugliema w *Cosi fan tutte* w Grand Theatre de Geneve w Szwajcarii i Ottokara w *Wolnym Strzelcu* Webera w mediolańskiej La Scali. Publiczność wiedeńska miała okazję usłyszeć Mariusza Kwietnia w roli Belcore w *Eliksirze miłości* Donizettiego i Hrabiego Robinsona w *Il matrimonio segreto* Domenico Cimarosy.

Mariusz Kwiecień zasłynął w świecie jako Don Giovanni. Rolę tę zaśpiewał w londyńskiej Covent Garden, wiedeńskiej Staatsoper, w San Francisco Opera, Houston Grand Opera, Santa Fe Opera, Seattle Opera (gdzie za tę kreację został wybrany w 2007 Artystą Roku), w Tokio, a także w Bilbao i w Operze Narodowej w Warszawie.

Born in Kraków. Graduated from the class of Prof. Włodzimierz Zalewski in the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw. Presently, he has been dominating the world opera stages. He is famous for his beautiful voice, unique musicality and strong dramatic personality. He performs in Europe, North America and Asia, in the most prestigious opera theatres and with the most famous symphonic orchestras. He works most frequently for the Metropolitan Opera, the Lyric Opera of Chicago, the Seattle Opera, the San Francisco Opera, the Covent Garden and the Opéra Bastille in Paris. He graduated from the Metropolitan Opera's Lindeman Young Artist Development Program.

In the Metropolitan Opera, he recently sang the role of Marcello in Puccini's *La Bohème*, Silvio in Leoncavallo's *I Pagliacci*, Malatesta in Donizetti's *Don Pasquale* and Enrico in *Lucy of Lammermoor*, Count Almaviva in Mozart's *Le nozze di Figaro*, and Guglielmo in *Così fan tutte*. In March 2009, he will participate in the Gala Concert on the 125th Anniversary of the Metropolitan Opera and the 40th Anniversary of Placido Domingo's Career.

Mariusz Kwiecień performed in the Covent Garden as Marcello in *La Bohème* and Germont in Verdi's *La Traviata*. The Opéra Bastille in Paris hosted him in Donizetti's *L'elisir d'amore* where he performed the role of Belcore, and he sang the title role of Tchaikovsky's *Evgeni Onegin* in Palais Garnier. Also the audiences of the Bolshoy Theatre and the Bayerische Staatsoper in Munich had opportunities to see Onegin in his interpretation. He sang the roles of Gugliemo in *Così fan tutte* in the Grand Theatre de Geneve, Switzerland, and Ottokar in Weber's *Der Freischütz* in Teatro alla Scala in Milan. The Vienna audience enjoyed Mariusz Kwiecień in the role of Belcore in Donizetti's *L'elisir d'amore* and Count Robinson in Domenico Cimarosa's *Il matrimonio segreto*.

Mariusz Kwiecień became world famous for his role of Don Giovanni. He sang it in the Covent Garden, Wiener Staatsoper, the San Francisco Opera, the Houston Grand Opera, the Santa Fe Opera, the Seattle Opera, where he was elected the Artist of 2007, as well as in Tokyo, Bilbao and the National Opera in Warsaw.

Remigiusz Łukomski
Komandor
Bas
Bass

Absolwent Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie prof. Włodzimierza Zalewskiego (2005). Jest laureatem nagród i wyróżnień, m.in. w Konkursie Wokalnym w Dusznikach-Zdroju (I wyróżnienie, 2002), w Międzynarodowym Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (II nagroda i nagroda specjalna, 2003). Ponadto zdobył nagrodę specjalną jury oraz medal miasta Braila w finale Międzynarodowego Konkursu Wokalnego Hariclea Darclée w Rumunii (2003) oraz nagrodę specjalną dla najlepszego polskiego wykonawcy podczas Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki w Warszawie (2004).

Współpracuje w Operą Narodową w Warszawie, gdzie brał udział w następujących spektaklach: *Cosi fan tutte* Mozarta, *Janek* Żeleńskiego, *Eugeniusz Oniegin* Czajkowskiego, *Andrea Chénier* Giordano, *Wozzeck* Berga. W 2006 r. wystąpił w *La Bohème* Pucciniego w partii Colline'a, a w *Czarodziejskim flecie* Mozarta - w partii Sarastra, którą wykonuje także w spektaklu *W krainie czarodziejskiego fletu* (2007).

Przejawia dużą aktywność koncertową. W 2004 r. wziął udział w koncercie z okazji przyjęcia nowych państw do Unii Europejskiej „Opera Europissima" w Mariborze (Słowenia) jako reprezentant Polski; w tym samym roku śpiewał w Chicago w inscenizowanym koncercie „Warszawskie Dzieci" z okazji 60. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego z towarzyszeniem artystów Paderewski Symphony Orchestra; w latach 2004-2005 uczestniczył w cyklu koncertów rocznicowych z okazji Powstania Warszawskiego i Powstania Listopadowego z Filharmonią im. Traugutta. W 2007 r. wystąpił z Polską Orkiestrą Radiową w koncertowym wykonaniu opery *Falstaff* Verdiego pod dyr. Ł. Borowicza.

Graduated from the class of Prof. Włodzimierz Zalewski at the Vocal Faculty of the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw (2005). He is the winner of a number of awards and citations, e.g. at the Vocal Competition in Duszniki-Zdrój (First Citation 2002) and the International Ada Sari Vocal Art Competition in Nowy Sącz (Second Prize and Special Prize 2003). He also received the Special Jury Prize and the Braila City Medal in the finals of the International Hariclea Darclée Vocal Competition in Romania (2003) and the Special Prize for the Best Polish Performer during the International Stanisław Moniuszko Vocal Competition in Warsaw (2004).

Remigiusz Łukomski works for the National Opera in Warsaw where he participated in the following performances: Mozart's *Così fan tutte*, Żeleński's *Janek*, Tchaikovsky's *Evgeni Onegin*, Giordano's *Andrea Chénier*, and Berg's *Wozzeck*. In 2006, he played the part of Colline in Puccini's *La Bohème*, and Sarastro in Mozart's *Zauberflöte*, which role he also performed in the *W krainie czarodziejskiego fletu* (2007).

Remigiusz Łukomski gives many concerts. In 2004, he participated in the concert dedicated to the admission of new member states to the European Union, the "Opera Europissima" in Maribor (Slovenia), representing Poland; earlier in 2004, he sang in the dramatic concert, „The Warsaw Children" on the 60th Anniversary of the Outbreak of the Warsaw Uprising, accompanied by the artists of the Paderewski Symphony Orchestra in Chicago; in 2004-05, he gave a number of concerts on the Anniversary of the Outbreak of the Warsaw and November Uprisings, together with the Romuald Traugutt Philharmonic. In 2007, je sang with the Polish Radio Orchestra in a concert performance of Verdi's *Falstaff*, conducted by Łukasz Borowicz.

Katarzyna Oleś-Blacha

Donna Anna

Sopran koloraturowy

Coloratura soprano

Absolwentka Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie, pedagog tej uczelni. Kunszt wokalny doskonaliła podczas kursów mistrzowskich i interpretacyjnych u tak znamienitych śpiewaków jak Lioba Braun, Christian Elssner, Paul Esswood, Ryszard Karczykowski, Anne Raynolds.

Jest solistką Opery Krakowskiej, gdzie debiutowała w 2001 r. partią Królowej Nocy w *Czarodziejskim flecie* Mozarta. Nalważniejsze jej role to m.in. Olimpia w *Opowieściach Hoffmanna* Offenbacha, Norina w *Don Pasquale* Donizettiego, Hanna w *Strasznym dworze* Moniuszki, Sophie w *Kawalerze srebrnej róży* Straussa, Małgosia w *Jasiu i Małgosi* Humperdincka, Adela w *Zemście nietoperza* Straussa, Krysia w *Ptaszniku z Tyrolu* Zellera, Rozyna w *Cyruliku sewilskim*, Gilda w *Rigoletcie* i Violetta w *Traviacie* Verdiego, Philippe w *Diabłach z Loudun* Pendereckiego oraz tytułowa Łucja w operze Donizettiego. Rolą tą rozpoczęła współpracę w 2008 roku z Operą Narodową w Warszawie.

Współpracuje także z Operą Nova w Bydgoszczy, Operą na Zamku w Szczecinie, Operą Bałtycką w Gdańsku, Teatrem Muzycznym w Lublinie, Operą Śląską w Bytomiu, Teatrem Wielkim w Poznaniu, Teatrem Wielkim w Łodzi.

W kręgu zainteresowań śpiewaczki znajduje się również muzyka oratoryjno-kantatowa oraz kameralna. Gościła w wielu filharmoniach oraz salach koncertowych kraju i zagranicy, wykonując dzieła Bacha, Purcella, Haendla, Mozarta, Orffa. Na szczególne wyróżnienie zasługują jej interpretacje pieśni Schuberta, Liszta, R. Straussa, Rachmaninowa, Szymanowskiego, Strawińskiego. O wszechstronności wokalistki świadczy również fakt, iż chętnie wykonuje utwory współczesnych kompozytorów, a także muzykę gospel i negro spirituals.

Graduated from the Vocal and Drama Faculty of the School of Music in Kraków. She is a teacher in that School. She perfected her vocal art during the master and interpretational courses conducted with such excellent singers as Lioba Braun, Christian Elssner, Paul Esswood, Ryszard Karczykowski and Anne Raynolds.

Katarzyna Oleś-Blacha is a Kraków Opera's soloist. She debuted in her Opera House in 2001, in the role of the Queen of the Night in Mozart's *Zauberflöte*. Her best roles included e.g. those of Olympia in Offenbach's *Les Contes d'Hoffmann*, Norina in Donizetti's *Don Pasquale*, Hanna in Moniuszko's *Starszny Dwór*, Sophie in Strauss's *Der Rosenkavalier*, Margaret in Humperdinck's *Hensel und Gretel*, Adela in Strauss's *Die Fledermaus*, Christel in Zeller's *Die Vogelhändler*, Rosina in Rossini's *Il barbiere di Siviglia*, Gilda in Verdi's *Rigoletto* and Violetta in *La Traviata*, as well as Philippe in Penderecki's *Diabły z Loudun* and the title role in Donizetti's *Lucy of Lammermoor*. With that role, she started to work for the National Opera in Warsaw in 2008.

Katarzyna Oleś-Blacha also works for the Opera Nova in Bydgoszcz, Opera na Zamku in Szczecin, Opera Bałtycka in Gdańsk, the Music Theatre in Lublin, Opera Śląska in Bytom, Teatr Wielki in Poznań and Teatr Wielki in Łódź.

The artist is also interested in oratorio-cantata and chamber music. She was hosted by a number of philharmonic orchestras and concert halls in Poland and abroad, performing the compositions by Bach, Purcell, Haendl, Mozart and Orff. We need to mention especially her interpretations of the songs by Schubert, Liszt, R. Strauss, Rakhmaninov, Szymanowski and Stravinsky. The singer's versatility is also proven by the fact that she gladly sings the works of present-day composers, as well as the gospel music and negro spirituals.

Volodymyr Pankiv

Komandor

Bas

Bass

Urodzony w 1974 roku w Drohobyczu na Ukrainie. Ukończył Akademię Muzyczną w Krakowie. Umiejętności wokalne kształcił ponadto na kursach mistrzowskich prowadzonych przez Ryszarda Karczykowskiego i przez Rolando Panerai'a we Florencji.

W swoim repertuarze ma następujące partie operowe: Don Basilio w *Cyruliku sewilskim* Rossiniego, Masetto i Komandor w *Don Giovannim* oraz Sarastro w *Czarodziejskim flecie* Mozarta, Rajmund w *Łucji z Lammermooru* Donizettiego, Hrabia Ceprano i Sparafucile w *Rigoletcie*, Markiz d'Obigny w *Traviacie* i Arcykapłan w *Nabucco* Verdiego, Colline w *Cyganerii* Pucciniego, Skołuba w *Strasznym dworze* Moniuszki, Gremin w *Eugeniuszu Onieginie* i Surin w *Damie pikowej* Czajkowskiego, Ojciec Rangier w *Diabłach z Loudun* Pendereckiego. Śpiewa również pieśni Schuberta, Rachmaninowa, Czajkowskiego, Musorgskiego i Chopina oraz partie solowe w muzyce oratoryjnej: *Requiem* Mozarta i *Missa pro pace* Kilara.

Od 2004 r. jest solistą Opery Krakowskiej. W 2006 r. wystąpił jako Basilio w *Cyruliku sewilskim* na deskach Opera Lyra w Ottawie. Od 2007 r. współpracuje regularnie z Operą Narodową w Warszawie.

Koncertuje w Niemczech i Szkocji, śpiewając pieśni żydowskie, polskie i ukraińskie w oryginalnej aranżacji.

Born in Drohobych, Ukraine, in 1974. Graduated from the School of Music in Kraków. He perfected his vocal skills at the master courses conducted by Prof. Ryszard Karczykowski and Prof. Rolando Panerai in Florence.

He has the following opera roles in his repertoire: Don Basilio in Rossini's *Il barbiere di Siviglia*, Masetto and Commendatore *Don Giovanni* and Sarastro Mozart's *Zauberflöte*, Raimondo Donizetti's *Lucy of Lammermoor*, Count Ceprano and Sparafucile in Verdi's *Rigoletto*, Marquise d'Obigny in *La Traviata* and Archpriest in *Nabucco*, as well as Colline in Puccini's *La Bohéme*, Skołuba in Moniuszko's *Straszny Dwór*, Gremin in Tchaikovsky's *Evgeni Onegin* and Surin in *The Queen of Spades*, and Father Rangier in Penderecki's *Diabły z Loudun*.

He also sings the songs by Schubert, Rakhmaninov, Tchaikovsky, Musorgski and Chopin, as well as solo parts of oratorio music: Mozart's *Requiem* and Kilar's *Missa pro pace*.

Volodymyr Pankiv has been a soloist of the Kraków Opera since 2004. In 2006, he performed the role of Basilio in *Il barbiere di Siviglia* on the stage of Opera Lyra in Ottawa. Since 2007, he has been regularly working for the National Opera in Warsaw. He gave concerts in Germany and Scotland, singing Jewish, Polish and Ukrainian compositions in original arrangements.

Przemysław Rezner

Masetto

Baryton

Baritone

Urodzony w 1966 r. w Łodzi. Jest absolwentem wydziału instrumentalnego i wokalnego (w klasie prof. Tadeusza Kopackiego) łódzkiej Akademii Muzycznej. Naukę kontynuował w Zurychu i Monachium u znakomitego niemieckiego śpiewaka i pedagoga prof. Ernsta Haeflingera. Uczestnik konkursów wokalnych, w tym m.in. Konkursu im Adama Didura w Bytomiu oraz Konkursu im. Francisco Vinasa w Barcelonie. Za rolę Papagena w *Czarodziejskim flecie* Mozarta był nominowany do nagrody im. Andrzeja Hiolskiego za najlepszą kreację męską w sezonie 2001/2002. Nagrodzony za „Zasługi dla ZASP" i jako „Osobowość Artystyczna", wyróżniony Nagrodą Marszałka Sejmiku Województwa Łódzkiego.

Od roku 1990 r. solista Warszawskiej Opery Kameralnej, a od 1997 r. jest solistą Teatru Wielkiego w Łodzi. Gościnnie występował na scenach Opery Nova w Bydgoszczy, Opery Krakowskiej, Opery na Zamku w Szczecinie, Opery Wrocławskiej oraz Opery Narodowej w Warszawie. Bierze udział w cyklicznych koncertach organizowanych przez Akademię Muzyczną w Łodzi i Politechnikę Łódzką. Współpracuje także z Filharmonią Łódzką. Koncertował w Filharmonii Berlińskiej, lipskim Gewandhaus, Theater an der Wien w Wiedniu oraz Teatrze Festiwalowym w Salzburgu.

Z ciekawszych dokonań artystycznych śpiewaka wymienić należy występ w ramach „Lange Nacht der Musen" w Darmstadt. Brał udział w koncertowych wykonaniach *Cyrulika sewilskiego* Rossiniego i *Porgy and Bess* Gershwina, gdzie jako Crown zyskał przychylne recenzje publiczności i krytyki. Specjalizuje się w repertuarze klasycznym i romantycznym oraz w pozycjach singspielowych.

Born in Łódź in 1966. Graduated from the class of Prof. Tadeusz Kopacki at the Instrumental and Vocal Faculty of the School of Music in Łódź. He continued his studies in Zurich and Munich, with the excellent German singer and teacher, Prof. Ernst Haeflinger. He participated in many vocal competitions, including the International Adam Didur Opera Singing Competition in Bytom and the International Francisco Viñas Singing Competition in Barcelona. He was nominated to the Andrzej Hiolski Award for the best male role in 2001-02 for his role of Papageno in Mozart's *Zauberflöte*. He received the „Merited for ZASP" and the „Artistic Personality„ Awards and another one from the Łódź Assembly Marshal.

Since 1990, Przemysław Rezner has been a Warsaw Chamber Opera soloist, and, since 1997, he has been one in the Teatr Wielki in Łódź. He gave guest performances on the stages of the Opera Nova in Bydgoszcz, Kraków Opera, Opera na Zamku in Szczecin, Wrocław Opera and the National Opera in Warsaw. He participates in regular concerts organized by the School of Music in Łódź and the Łódź Polytechnic. He also works for the Łódź Philharmonic. He gave concerts at the Berlin Philharmonic, Gewandhaus in Leipzig, Theater an der Wien in Vienna and the Festival Theatre in Salzburg.

Some interesting singer's artistic achievements include the „Lange Nacht der Musen" in Darmstadt. Przemysław Rezner participated in concert performances of Rossini's *Il barbiere di Siviglia* and Gershwin's *Porgy and Bess*, where his rendering of Crown achieved favourable comments of the audiences and critics. He specializes in the Classical and Romantic repertoires and Singspiel compositions.

Karina Skrzeszewska

Donna Elvira

Sopran

Soprano

Urodziła się we Wrocławiu w rodzinie polsko-greckiej. Jest absolwentką Wydziału Wokalno – Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Swój warsztat doskonaliła na kursach mistrzowskich u takich znakomitości jak Renata Scotto, Ingrid Kremling - Domanski, Ryszard Karczykowski czy Paulos Raptis.

Pierwsze doświadczenia operowe zdobyła debiutując w *Czarodziejskim flecie* Mozarta w Operze Dolnośląskiej oraz w *Ptaszniku z Tyrolu* Zellera na scenie Operetki Wrocławskiej. Jej kolejne udane kreacje to Musetta w *Cyganerii* Pucciniego, Donna Anna w *Don Giovannim* Mozarta, Rosalinda w *Zemście nietoperza* J. Straussa.

W 2008 roku artystka odniosła wielki sukces kreując tytułową partię w *Łucji z Lammermoor* Donizettiego. Zarówno spektakle w Polsce jak i za granicą zostały uznane przez krytykę i publiczność za wybitne.

Artystka poza udziałem w produkcjach operowych koncertuje z repertuarem kameralnym, oratoryjno – kantatowym, prezentując także pieśni greckich kompozytorów.

Publiczności krakowskiej zaprezentowała się po raz pierwszy w koncertach sylwestrowym 2008 i noworocznym 2009 w Operze Krakowskiej.

Karina Skrzeszewska dysponuje pięknie brzmiącym mocnym sopranem, zaskakującą skalą głosu uwieńczoną popisową koloraturą. Jej interpretacje są wyraziste i pełne ekspresji.

Born to a Polish-Greek family in Wrocław. Graduated from the Vocal and Drama Faculty of the Karol Lipiński School of Music in Wrocław. He perfected her artistic skills at the maser courses conducted by such outstanding artists as Renata Scotto, Ingrid Kremling-Domanski, Ryszard Karczykowski and Paulos Raptis.

Her first operatic experience came with her debut in Mozart's *Zauberflöte* staged in the Opera Dolnośląska and Zeller's *Die Vogelhändler* played on the stage of the Wrocław Operetta. Her subsequent roles included that of Musetta in Puccini's *La Bohème*, Donna Anna in Mozart's *Don Giovanni* and Rosalinda in J. Strauss's *Die Fledermaus*.

In 2008 came the artist's greatest success with her title role in Donizetti'z *Lucy of Lammermoor*. Her Polish and foreign performances were recognized as outstanding by both critics and audiences. In addition to her participation in operatic productions, Karina Skrzeszewska gives chamber and oratorio-cantata concerts, also presenting the songs by Greek composers. The Kraków audiences saw her for the first time at the New Year's Eve and New Year's concerts in 2008-09 in the Kraków Opera.

Karina Skrzeszewska has a beautiful and strong soprano voice, with a surprising scale and brilliant coloratura. Her interpretations are distinct and full of expression.

Adam Sobierajski

Don Ottavio

Tenor

Urodził się w 1980 roku w Kielcach. Absolwent Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie śpiewu solowego prof. Alicji Słowakiewicz- Wolańskiej.

Od 2007 roku solista Opery Krakowskiej, gdzie w tym samym roku wystąpił jako Darly w prapremierze światowej operetki Karola Szymanowskiego *Loteria na mężów*.

Laureat wielu nagród, konkursów i festiwali m. in.: 2004 - udział w telewizyjnym widowisku promenadowym w ramach Europejskiego Festiwalu Operowego im. Jana Kiepury w Krynicy Górskiej, 2006 - IV nagroda w Konkursie Operetkowym im. Iwony Borowickiej w Krakowie, 2008 - wyróżnienie oraz cztery nagrody - w tym dla najlepszego tenora w Międzynarodowym Konkursie im. Adama Didura w Bytomiu, 2008 - II nagroda w Konkursie Operetkowym im. Iwony Borowickiej.

Współpracuje z Teatrem Wielkim w Poznaniu, Operą Śląską w Bytomiu, Teatrem Muzycznym w Lublinie oraz Filharmoniami: Śląską, Zabrzańską, Kielecką, Toruńską.

Jego repertuar obejmuje partie operowe i operetkowe: Tamino w *Czarodziejskim flecie* Mozarta, hrabia Almaviva w *Cyruliku sewilskim* Rossiniego, Czekański w *Damie pikowej* Czajkowskiego, Rodolfo w *Cyganerii* Pucciniego, książę Orlovsky w *Zemście nietoperza i* Ottokar w *Baronie cygańskim* J. Straussa, książę Lilo Taro w *Kwiecie Hawajów* Ábraháma, Camille de Rosillon w *Wesołej wdówce* Lehára, partię musicalową Tony'ego w *West Side Story* Bernsteina oraz partie oratoryjno-kantatowe.

■

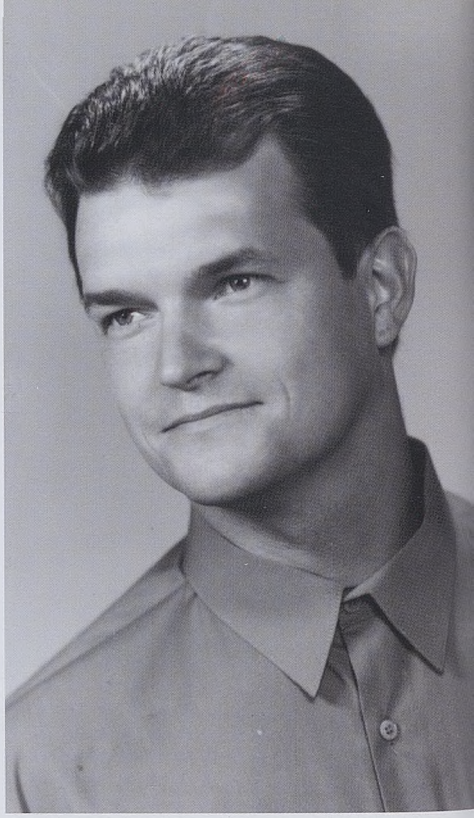
Born in Kielce in 1980. Graduated from the solo singing class of Prof. Alicja Słowakiewicz-Wolańska in the Karol Szymanowski School of Music in Katowice.

Since 2007, he has been a Kraków Opera soloist. In the same year, he played the role of Darly in the world premiere of Karol Szymanowski's operetta, *Loteria na mężów*.

Winner of a number of competition and festival prizes, e.g. in 2004: for participation in the TV promenade performance as part of the European Jan Kiepura Opera Festival in Krynica Górska; in 2006: the Fourth Prize in the Iwona Borowicka Operetta Competition in Kraków; in 2008: Citation and four prizes, including one for the best tenor, at the International Adam Didur Competition in Bytom, and the Second Prize in the Iwona Borowicka Operetta Competition.

Adam Sobierajski works for the Teatr Wielki in Poznań, Opera Śląska in Bytom, Teatr Muzyczny in Lublin and the Śląska, Zabrzańska, Kielecka and Toruńska Philharmonics.

The artist's repertoire includes opera and operetta roles: Tamino Mozart's *Zauberflöte*, Count Almaviva in Rossini's *Il barbiere di Siviglia*, Tchekansky in Tchaikovsky's *The Queen of Spades*, Rodolfo in Puccini's *La Bohème*, Prince Orlovsky in Strauss's *Die Fledermaus* and Ottokar in *Der Zigeunerbaron*, Prince Lilo Taro in Ábrahám's *Die Blume von Hawaii*, Camille de Rosillon in Lehár's *Die Lustige Witwe*, the musical parts of Tony in Bernstein's *West Side Story*, as well as oratorio-cantata compositions.

Zbigniew Wunsch

Leporello

Bas

Bas

Urodzony w 1968 roku. Karierę artystyczną rozpoczął w Państwowym Zespole Ludowym Pieśni i Tańca „Mazowsze". Na scenie operowej zadebiutował partią Barda w przedstawieniu *Krakowiacy i Górale* (w reżyserii Krzysztofa Kolbergera) w roku 1991 w Teatrze Wielkim w Warszawie. W 1992 r. wystąpił w głównej roli Antonia w musicalu *Tides and Waves* na olimpiadzie kulturowej w Barcelonie. Od 1993 do 1996 roku był solistą Opery i Operetki w Szczecinie i Opery Nova w Bydgoszczy. W roku 1996 został solistą Opery Śląskiej w Bytomiu.

Do najważniejszych ról, które kreował, należą: Zbigniew w *Strasznym dworze* Moniuszki, Alvise w *Giocondzie* Ponchielliego, Sarastro w *Czarodziejskim flecie* i Leporello w *Don Giovanim* Mozarta, Gremin w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego, Hermann w *Tannhäuserze* Wagnera, Ramfis w *Aidzie* Verdiego, partia tytułowa w *Borysie Godunowie* Musorgskiego, Tonio w *Pajacach* Leoncavalla, Torreador w *Carmen* Bizeta, Raimundo w *Łucji z Lammermoor* Donizettiego oraz Zahariasz w *Nabucco* Verdiego, którą to partię zaśpiewał ponad 120 razy podczas tournée Opery Śląskiej po krajach Europy Zachodziej. Współpracuje z Operą Krakowską.

■

Born in 1968. He started his artistic career in the „Mazowsze" State Folk Song and Dance Ensemble. He debuted on the opera stage with the role of the Bard in the *Krakowiacy i Górale* performance (directed by Krzysztof Kolberger) in the Teatr Wielki of Warsaw in 1991. He performed the main role of Antonio in the *Tides and Waves* musical on the Cultural Olympics in Barcelona in 1992. He was a soloist of the Szczecin Opera and Operetta and of the Opera Nova in Bydgoszcz from 1993 to 1996. In 1996, he became a soloist of the Opera Śląska in Bytom.

His greatest roles include the following: Zbigniew in Moniuszko's *Straszny Dwór*, Alvise in Ponchielli's *Gioconda*, Sarastro in Mozart's *Zauberflöte* and Leporello in *Don Giovanni*, Gremin in Tchaikovsky's *Evgeni Onegin*, Hermann in Wagner's *Tannhäuser*, Ramfis in Verdi's *Aida*, the title part in Musorgski's *Boris Godunov*, Tonio in Leoncavallo's *I pagliacci*, Torreador in Bizet's *Carmen*, Raimundo Donizetti's *Lucy of Lammermoor* and Zaccaria in Verdi's *Nabucco*, which role he sang more than 120 times during the Opera Śląska's tournée in Western Europe. Zbigniew Wunsch works for the Kraków Opera.

Dyrektor Naczelny / General Director **Bogusław Nowak**

Główny Reżyser / Senior Director **Laco Adamik**

Kierownik muzyczny / Music Director **Tomasz Tokarczyk**

Z-ca Dyrektora d/s organizcyjnych / Deputy Manager for Organisation **Katarzyna Rytysa-Bańbuła**

Z-ca Dyrektora d/s produkcji / Deputy Manager for production **Andrzej Gurda**

Główny księgowy / Chief Accountant **Małgorzata Żak**

Kierownik Działu Koordynacji Artystycznej / Artistic Coordination Manager **Krzysztof Szafran**

Kierownik Działu Marketingu / Marketing Manager **Michał Grudziński**

Kierownik Biura Organizacji Widowni / Opera House Manager **Anna Kościelna**

Sekretarz Literacki / Editing Secretary **Elżbieta Tosza**

Kierownik Działu Kadr / Human Resources Manager **Józef Kopeć**

Kierownik Działu Administracji / Aministrative Manager **Maria Boniakowska-Leśniewska**

Główny Specjalista ds Administracji i Inwestycji / Chief Adminstration and Investmnent Specialist **Wiesław Sawa**

Zespół techniczny / Technical Staff:

Z-ca Kierownika Działu d/s Produkcji / Production Manager **Weronika Kowalczyk**

Z-ca Kierownika Działu d/s Eksploatacji Sceny / Stage Manager **Grzegorz Woźniak**

Pracownia Scenotechniczna / Instalment Section **Tadeusz Sajak**

Pracownia Akustyczna / Acustic Section **Zbigniew Zawiślak**

Pracownia Elektryczna / Electrical Section **Piotr Ropek**

Pracownia Stolarska / Carpenters Section **Henryk Czarnecki**

Pracownia Modelarska / Modeling Section **Wacław Didur**

Pracownia Ślusarska / Ironwork Section **Franciszek Szumny**

Pracownia Malarska / Painting Section **Marek Jarosz**

Pracownia Krawiecka Damska / Ladies' Dressmaking Atelier **Katarzyna Kłębczyk, Alicja Tekiela**

Pracownia Krawiecka Męska / Men's Dressmaking Atelier **Ewa Dura**

Pracownia Perukarsko-Fryzjerska / Hairdressers **Karolina Adamska**

Pracownia Modniarska / Millinery Atelier Eulalia Szlachetka

Qumak -Sekom SA

Sponsor Opery Krakowskiej

życzy niezapomnianych wrażeń!

www.qumak.pl

Redakcja programu / Editing
Elżbieta Tosza

Tłumaczenie / Translating
Henryk Zwolski

Opracowanie graficzne / Design
Witold Siemaszkiewicz

Druk / Printing
Drukarnia Pasaż

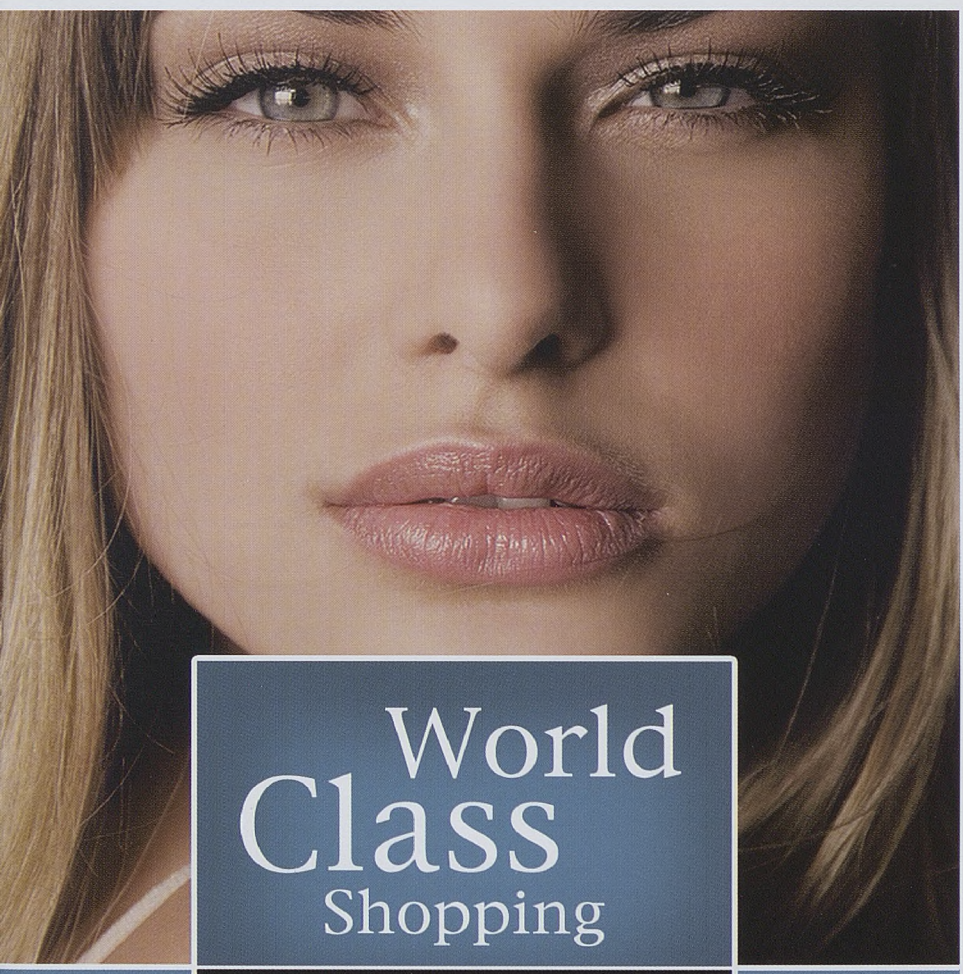
Wydawca /Publisher
Opera Krakowska
Luty / February 2009

Zdjęcia/ Fotos
Archiwum Opery Krakowskiej, Marek Grotowski, Marcin Kuran,
Zdzisław Lewandowski, Mikołaj Mikołajczyk, Tomasz Zakrzewski,
Zbigniew Zawiślak

Na okładce plakat autorstwa Kornelii Piskorek

Zamieszczone w programie zdjęcia pochodzą z filmu
„Osiem i pół" Federico Felliniego, którego
dystrybutorem w Polsce jest firma Mayflay spółka z o.o.

The stills shown in this Programme come from the film
„*8½*„ by Federico Fellini, distributed
in Poland by Mayflay Spółka z o.o.

World Class Shopping

GALERIA KRAKOWSKA

zawsze modna

270 stores

1400 parking spaces

by the Railway Station

www.galeria-krakowska.pl

Opera Krakowska

ul. Lubicz 48
31-512 Kraków
tel. +48 12 296 61 00
fax +48 12 296 61 03
sekretariat@opera.krakow.pl

Rezerwacja/Reservation:
tel. +48 12 296 62 62, 296 62 63
fax: +48 296 62 68
bilety@opera.krakow.pl
tickets@opera.krakow.pl

Kasa biletowa / Box Office:
Opera Krakowska, ul. Lubicz 48
tel. +48 12 296 62 60, +48 12 296 62 61

www.opera.krakow.pl

Duba

FORMA

Firma FORMA Wojciech Szultk

ul. Kazimierza Wielkiego 118/18, 30-082 Kraków

tel. + 48 12 622 71 49, fax. + 48 12 622 71 51

biuro@duba-forma.com.pl www.duba-forma.com.pl

Mecenas Opery Krakowskiej

KRAKÓW AIRPORT

Sponsorzy:

Qumak-Sekom SA Sponsor Opery Krakowskiej

Duda FORMA

Patroni Medialni:

DZIENNIK POLSKI

TVP KRAKÓW

Classic RMF

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY KRAKÓW

KARNET

MAESTRO

twoja muza czasopismo www.twojamuza.pl

onet.pl

Mecenas Opery Krakowskiej

KRAKÓW AIRPORT

www.opera.krakow.pl